

PKF GLOBAL

Ocak - Mart 2021 / Sayı: 1

PKF

Accountants &
business advisers

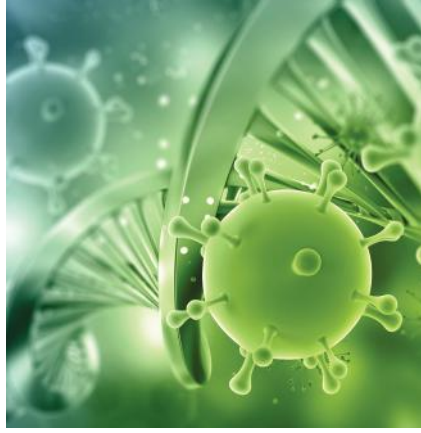
içindekiler

Ocak - Mart 2021 / Sayı: 1

12

Bizim Şirkette İletişim Problemi Var!

22

Pandemi Sürecinde Çalışma Hayatı ve İş Hukuku'na İlişkin Düzenlemeler

38

Ülkeleri Savaşların Değil, İyi Pazarlama Yapan Şirketlerin Büyüttüğü Bir Dünya...

06

Vergilendirme Suçları Kapsamında Muhasebe Hileleri

Genel olarak muhasebe hileleri, "hile" kavramının özü itibari ile hem örfte hem de yazılı hukukta hoş/makul görülmeyen davranış biçimidir.

48

Ülke Bazlı Raporlama ve Vergi Kanunlarımızdaki Düzenlemeler

Klasik tabiriyle globalleşen dünyada çok uluslu işletmeler çeşitli ülkelerdeki vergi avantajlarını kullanarak kamuda vergi kaybına sebebiyet verebilmekteler.

28

Vergi Yargısında Ödeme Emrine Karşı
Dava Açma Süresi

44

Vergisel Konularda Finansal Bilgi
Değişimi Başlıyor

52

Şirketimiz "Kurumsal" Peki Ya
Raporlarımız ?

16

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası ile Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Yasasında Değişiklikler

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası ile başta gelir&kurumlar vergisi istisnası, ücretlerde vergi istisnası, sigorta primi işveren hissesi desteği olmak üzere destek ve teşvikler sunulmakta;

Önsöz

Dr. Abdülkadir Şahin
Kurucu Ortak

Kadir Sayıcı
Kurucu Ortak

Merhabalar,

PKF İstanbul ailesi olarak büyümek yerine gelişmeyi, ayrılmak yerine bütünleşmeyi, globalleşmek yerine yola çıktığımız “Global Bakış Açısı Yerel Tecrübe” anlayışımızla GLOBAL olabilme yolunda öncelikle kamuoyu olmak üzere, müşterilerimiz, insan kaynaklarımız ve tüm ortaklarımızla birlikte aktif 10. yılımızı tamamlamanın heyecanı içindeyiz. Bu heyecanımızı destekleyen ve her zaman bize destek olan tüm paydaşlarımıza bir kez daha teşekkür ederiz.

PKF olarak değer ağacımız etrafında; Kalite, Takım Çalışması, Tutku, Şeffaflık ve Bütünlük temel ilkelerimiz olmuştur. Bugüne değin bütünlük hizmet verme anlayışı ile kalite ve uzmanlaşmaya verdiğimiz önemi daha da artırarak 2021’den itibaren müşteri ve personel memnuniyetinin artırılması yönünde çalışmalara başladık. Diğer taraftan ise danışmanlık birimimizin uzmanlık alanlarından biri olan dijitalleşme sürecimizi hızla devreye almış, büyük oranda tamamlanmış bulunuyoruz.

İçinde bulunduğumuz pandemi süreci göstermiştir ki hizmet sektöründe zamanında uzman desteği, faaliyetlerin doğru ve zamanında yürütülmesi için bir zorunluluk haline gelmiştir.

Danışmanlık sektöründe dış kaynaklı desteğin önemi fazlasıyla ortaya çıkmıştır. Bu bilinçle bütünlük hizmet verme anlayışımızı geliştirerek uzmanlık alanlarımızı artırarak bağımsız denetim,

kurumsal finans, muhasebe ve finansal raporlama, vergi alanlarındaki hizmetlerimizi; insan kaynakları, danışmanlık, mali hukuk danışmanlığı gibi alanlarla bütünleştirdik.

PKF olarak ülkemizin ekonomik ve siyasi coğrafyada stratejik öneminin ve değerinin farkındayız. Coğrafi konumu, diğer ülkelere göre ucuz ve kaliteli iş gücüne sahip olması, üretim tecrübesi ve kalitesi, lojistik avantajları gibi birçok alanda sağladığı avantajlarla uluslararası tüm yatırımcıların ilgi noktasıdır. Bu anlamda gerek ülkemize yatırım yapan gerekse de ülkemizden yurtdışı pazarlara açılmak isteyen yerli yatırımcılarımız için üstlendiğimiz bir köprü görevi olma zorunluluğumuzun bilincindeyiz. 152 ülkede, 440 Lokasyon ve 300 üye firma networküne sahip PKF International’in bilgi ve hizmet ağının tüm avantajlarını sizlere sunabilmenin gayreti içindeyiz.

Sizlerle bir araya geldiğimiz bu ilk sayımızda tüm birimlerimiz olarak güncel ve önem arz eden konularda farkındalık oluşturma ve bilgi paylaşımını amaçladık. Ancak devam edecek gelecek sayılarımız herkese açık olup her zamanki desteğinize ve paylaşımlarınıza yer vermeyi arzu ederiz.

Yeni yılın herkese başta sağlık, mutluluk ve huzur getirmesi dileği ile tüm PKF ailesi olarak sevgilerimizi gönderiyoruz.

Vergilendirme suçları kapsamında

MUHASEBE HİLELERİ

Genel olarak muhasebe hileleri, “hile” kavramının özü itibari ile hem örfte hem de yazılı hukukta hoş/makul görülmeyen davranış biçimidir. Hoş görülme ve dahası suç olarak nitelendirmenin sonuçları olarak da örfte kabul edilmeyen bir davranış olmasının yanında, yazılı hukukta da başta ceza hukuku, ticaret hukuku, borçlar hukuku ve nihayet vergi hukukunda da yerini bulmuş, tanımları ve müeyyideleri belirlenmiştir. Makalemizde muhasebe hilelerinin vergi hukukundaki yeri ve sonuçları incelenmeye çalışılmıştır.

1- Tanımlar

Muhasebede hile çoğu zaman hileyi yapanlar tarafından suçun yönünün değiştirilmesi maksadıyla hata kavramıyla açıklanmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle hata ve hilenin iyi anlaşılması ve farklarının bilinmesi gerekmektedir.

Türk Dil Kurumuna göre hile;

a) Birini aldatmak, yanıltmak için yapılan düzen, dolap, oyun, ayak oyunu, alavere dalavere, desise, entrika: Gayet basit bir hile ile, saflığından istifade ederek işi başardı.

b) Çıkar sağlamak için bir şeye değersiz bir şey katma: Bu sütte hile var.

Şeklinde tarif edilmiştir.

Vikipedi sözlüğünde ise hile;

“Hile, herhangi bir çıkar veya avantaj elde etmek için gerçekleştirilen, adil veya dürüstçe olmayan davranış” olarak tarif edilmiştir.

Hata ise Türk Dil Kurumuna göre;

a) Yanılmadan doğan durum, yanılma, yanılığ, yanlış, yanlışlık.

b) Bilmeyerek ya da istemeksizin yapılan yanlışlık, yanılma.

Şeklinde tarif edilmiştir.

Görüleceği üzere, Hile fiilindeki temel dürtü, birini aldatmak, yanıltmak suretiyle herhangi bir avantaj ve çıkar sağlama iken, hata fiili ise sehven yapılan, istemeyerek, bilmeden yapılan bir davranış biçimi olarak kendini göstermektedir. Başka bir ifade ile hile fiilinde kasıt varken, hata fiili istem dışı olarak yapılan bir fiildir.

Muhasebe yönünden konunun basitçe örneklendirilmesi ile, eskilerin tabiri ile “takdim tehir” yani bir sayıyı yazarken sehven rakamların yer değiştirmesi (547 yerine 574 yazılması gibi) maddi hata olarak değerlendirilirken, muhasebenin temel ilkelerinden biri olan sınıflandırmanın sürekli bir şekilde olması gereken yerin dışında yapılması ya da aktarılması ise hile olarak nitelendirilebilir. Hata olarak nitelendirilen maddi hataların niteliği ve sürekliliği de objektif olarak ortaya konulabilecek başka delillerle hile olarak da değerlendirilebilir.

2- Muhasebe ve Vergi Hukuku Açısından Muhasebe Hilesi

2.1. Muhasebede Hile Kavramı

Muhasebe hukukunda muhasebe hilesi ile ilgili genel bir tanım, “Muhasebe ile ilgili olayın oluşumu, belgelenmesi, kaydedilmesi ve işletme ile ilgili çıkar çevrelerine rapor edilmesi aşamasında kötü niyetle, ilgili çıkar çevrelerinin bilgisi dışında maddi zarara uğrayacakları şekilde basılı ve dijital ortamda ulusal ve uluslararası mevzuata aykırı davranmak, davranmaya teşvik etmek veya suça iştirak etmektir” şeklindedir. Bir başka tanımda ise: “Maddi bir amaç için kasıtlı bir şekilde davranış veya tutumlardan dolayı mağdur bir taraf yaratmak ve bu taraf üzerinde etkili zararlara neden olmak.” denilmiştir.¹ Buna göre, muhasebe hilelerinin unsurlarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz;

- Hileyi yapan-suçlu kişi,
- Hilenin yapılış amacı (kasıt),
- Birinin bir varlığın değerini göz ardı etmesi (fırsat),
- Varlığı göz ardı edilen kişinin suçun oluştuğu zamanda bunu fark etmemesi (gizleme),
- Suçlunun bu hareketten çıkar sağlama (menfaat).

2.2 Muhasebe Hilelerinin Tarafları

Hile birini aldatmaya, kandırmaya ve menfaat/ çıkar, avantaj sağlamaya yönelik olduğuna göre hilede de taraflar olmalıdır. Hilenin bir tarafında muhasebe verilerini oluşturanlar ve raporlayanlar bulunurken, diğer tarafta ise bu verileri kullanan taraflar bulunmaktadır. Muhasebe hilelerinin yapılış ve sonuçları itibarı ile tarafları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.²

Muhasebe hilesi yapmanın çok çeşitli amaçları olabilir. Bu amaçlara aşağıdakiler örnek verilebilir.³

- Zimmetlerin gizlenmesi,
- Ortakların birbirlerini yanıltma istekleri,
- Daha az kâr dağıtma isteği,
- Yolsuzlukların gizlenmesi,
- Hak edilmeyen teşviklerden yararlanma isteği,
- Vergi kaçırma düşüncesi.

Bu amaçlara ulaşabilmek için; işletme, iki tür muhasebe hilesi aracını kullanmaktadır. Bu araçların birinci türü kâr olduğundan az gösterirken, diğer türü zararı olduğundan daha çok göstermektedir. Mantık ise oldukça basittir. Eğer işletmenin durumu olduğundan iyi gösterilmek isteniyorsa (Enron hadisesinde olduğu gibi) kârlılık yüksekmiş gibi gösterilir. Olduğundan kötü gösterilmek isteniyorsa ise (örneğin; daha az vergi ödemek istenmesi durumunda) kârlılık az gösterilir veya zarar artırılır.

2.3. Vergi Usul Kanuna göre Muhasebe Hilesi

Vergi suç ve cezaları, vergi usul kanununun 4.Kitabında işlenmiştir. Konumuz itibari ile muhasebe hileleri ise VUK 359. Maddede işlenmiş olup, maddenin ilgili kısmı aşağıdaki gibidir.

Madde 359 – (Değişik: 23/1/2008-5728/276 md.)

a. Vergi kanunlarına göre tutulan veya düzenlenen ve saklanma ve ibraz mecburiyeti bulunan;

1) Defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapanlar, gerçek olmayan veya kayda konu işlemlerle ilgisi bulunmayan kişiler adına hesap açanlar veya defterlere kaydı gereken hesap ve işlemleri vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde tamamen veya kısmen başka defter, belge veya diğer kayıt ortamlarına kaydedenler.

Buna göre vergi usul kanunu kapsamında muhasebe hilesinden bahsedebilmek için;

1) Hilenin varlığı objektif olarak ortaya konulmalıdır.

2) Hile vergi kanunlarına göre tutulan veya düzenlenen ve saklama ve ibraz mecburiyetinde bulunan defterlerde yapılmalıdır.

VUK'nun 359. Maddesinde öngörülen kaçakçılık suçlarında çift defter kullanma fiili hariç olmak üzere suçun oluşumu bakımından (çift defter tutmak hariç) "vergi ziyai" aranmamıştır. Yani suçun unsurları arasında, vergi kaybının meydana gelmesi şartı bulunmamaktadır. Defter ve kayıtlarda hesap

ve muhasebe hilesi yapmak suretiyle VUK 'na muhalefet suçunda suç tarihi, hileye esas işlemin kayda girdiği tarih olup, aynı takvim yılında birden fazla işlem varsa, son kaydın yapıldığı bir başka deyişle teselsülün son bulunduğu işlem tarihidir. Diğer taraftan sahte ve muhteva itibari ile yanıltıcı belge kullanmak fiilleri de aldatma/avantaj-menfaat sağlama amaçları güttüğünden açıkça birer muhasebe hileleridir.

VUK 359. İlgili bölümünde muhteva itibari ile yanıltıcı belge tanımı; "Gerçek bir muamele veya duruma dayanmakla birlikte bu muamele veya durumu mahiyet veya miktar itibariyle gerçeğe aykırı şekilde yansıtan belge ise, muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belgedir." Şeklinde. Sahte belge tanımı ise; "Gerçek bir muamele veya durum olmadığı halde bunlar varmış gibi düzenlenen belge, sahte belgedir." Şeklinde.

2.4. Bazı Muhasebe Hileleri

Muhasebe hileleri literatürde genelde 6 başlık altında incelenmiştir. Bunlar:

- Kasti hatalar,
- Kayıt dışı işlemler,
- Zamanından önce veya sonra yapılan kayıtlar,
- Uydurma hesaplar,
- Belge sahtekârlığı,
- Bilançonun maskelenmesi.

Bunların bir kısmı [belge sahtekârlığı, uydurma hesaplar ve kayıt dışı işlemler (ikinci defterin tespiti halinde)] VUK' un 359. maddesinde farklı fiiller olarak tanımlanmıştır.

Daha somut örnekler verecek olursak ; Bazı borçları ve yükümlülükleri bilançoda göstermemek,

- Bazı aktif kalemleri olduğundan daha fazla göstermek,
- Gider yazılması gereken bazı masrafları aktifleştirmek,
- Değerleri düşmüş aktiflere karşılık ayırmamak,

- Şirketin doğmuş yükümlülüklerine karşılık ayırmamak,
- Tahsili mümkün olmayan alacaklara karşılık ayırmamak,
- Dövizli borçları veya alacakları bilanço tarihindeki kur yerine daha düşük/yüksek kurlar değerlemek,
- Doğmuş zararları bilançooya yansıtılmamak,
- Gelir ve giderleri ait olduğu yılda gelir/gider yazmamak,
- Olmayan stokları var gibi bilançoda göstermek,
- Nakit sermaye artışlarını fiktif aktif yaratarak yapmak,
- Sabit kıymet amortismanlarını doğru yapmamak,
- Kredi faiz giderlerini hesaplara doğru yansıtılmamak,
- Şirket borçlarını olduğundan az göstermek,
- Başkasına ait varlıkları kendi aktiflerinde göstermek,
- Serbestçe kullanılmayan bloke veya rehinli aktifleri saklamak,
- Şirketin hisse değerini düşürecek bilgileri saklamak,
- Faturasız mal satarak bazı satışları kayıt dışında tutmak,
- Faturasız mal alarak bazı alımları kayıt dışında bırakmak,
- Personele açıktan ücret ödeyerek personel giderlerini az göstermek,
- Bazı rakamların yerini değiştirme,
- Eksik veya fazla sıfır koyma,
- Mükerrer kayıt yapma,
- Borcu alacağı, alacağı borca kaydetme,
- Amortismanı eksik veya fazla hesaplama.

Görüldüğü gibi vergi matrahını aşındırmak veya bilançooyu makyajlamak adına yapılan bu ve benzer işlemlerin tamamı aynı zamanda birer muhasebe hileleridir diyebiliriz. Yukarıdaki fiillerden bazıları için hata kavramı kullanılabilirse de burada dikkat edilmesi gereken husus kasıt varlığıdır. Nitekim Danıştay 28.06.2018 tarih ve E: 2014/5545 K:2018/3664 kararında;

“213 sayılı Kanunda muhasebe hilesi ile vergi ziyasına sebep olmak suç olarak tanımlanmış ise

de muhasebe hilesi kavramı tanımlanmamıştır. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle bu kavramdan ne anlaşılması gerektiğinin ortaya konulması ve somut olayda muhasebe hilesi bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde hile; birini aldatmak, yanıltmak için yapılan düzen, dolap, oyun, ayak oyunu, alavere dalavere, desise, entrika olarak tanımlanmıştır. Doktrinde hile; aldatma, yanıltma, bir kimsenin kendi davranış veya sözleriyle diğer bir kimseyi irade beyanında bulunmaya veya sözleşme yapmaya yöneltmek için karşı tarafta yanlış bir kanaatin doğmasına veya var olan yanlış kanaatin devamına bile bile yol açması olarak tanımlanmaktadır. Bilindiği üzere, ceza hukukunun kapsamına giren suçlarda, maddi unsur ve manevi unsur olmak üzere iki unsur bulunmaktadır. Manevi unsur, kasıt unsuru olarak da geçer. Maddi unsur ise suç için gerekli olan fiil olarak açıklanabilir. Buna göre, 213 sayılı Kanun’da tanımlanmış bulunan muhasebe hilesi suçunun maddi unsurunu ikiye ayırmak mümkündür. Bir muhasebe hilesi fiili yapılmış olmalı ve bu fiil vergi kanunlarına göre tutulan defter ve kayıtlarda yapılmış olmalıdır. Muhasebe hilesi kavramı, muhasebe hatası kavramından farklıdır. Esasında iki fiil de hesap işleyişi ve kayıt düzeninin vergi ve muhasebe ilkelerine aykırı tutulması anlamına gelmektedir. Ancak hata ile hile arasında, suçun manevi unsurunun oluşması bakımından farklılık bulunmaktadır. Esasında maddi unsur aynı olsa bile, manevi unsurdaki farklılık bu iki fiili birbirinden ayırmaktadır. Muhasebe hataları; ihmal, dikkatsizlik ve bilgisizlik gibi nedenlerle, muhasebe hilesi ise bilinçli olarak, menfaat sağlamak amaçlı, vergi matrahını azaltacak kayıt ve işlemler olarak değerlendirilmektedir. Özetle, kasıt unsurunun varlığı durumunda muhasebe hilesinden söz edilebilecektir.”

2.5. Muhasebe hilelerinin VUK kapsamında sonuçları

213 sayılı Vergi Usul Kanunu m. 359/a/1 hükmü uyarınca vergi kanunlarına göre tutulan veya

düzenlenen ve saklanma ve ibraz mecburiyeti bulunan; defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapanlar hakkında on sekiz aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Bu durumun vergi suçu raporu ile tespiti halinde ihbar akabinde savcılık soruşturması başlamaktadır. Hesap ve muhasebe hileleri Vergi Usul Kanununda kaçakçılık suçu diye kabul edilmiş olup, bahsedilen bu suçu işleyen failer hakkında on sekiz aydan üç yıla kadar hapis cezası ile hürriyeti bağlayıcı cezalarla cezalandırmayı gerektirir bir fiil olarak mevzuatta aleni olarak belirtilmiştir. Bu maddeye göre defter ve kayıtlarda muhasebe hilesi yapanlar vergi usul kanununa göre kaçakçılık suçu işlemiş bulunmaktadır. Burada matrahı azaltmak amacıyla hileli muhasebe kayıtlarından da bahsedilmektedir.

Vergi Usul Kanununun 359. Maddesinin

a bendinin 2. Fıkrasında ise Defter, kayıt ve belgeleri tahrif edenler veya gizleyenler veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenleyenler konusuna değinilmektedir.

Vergi usul kanununun 359.

Maddesinin a bendinde sayılan bu 2 eylem için ise aynı metnin devamında “Hakkında on sekiz aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” Denilerek

muhasebe hilesinin ve 2 fıkrada sayılan fiillerin cezasının alt ve üst sınırları belirlenmiş bulunmaktadır.

Kanununun 359. Maddesinin b bendinde ise defter ve belgeleri yok etmek, defter ve belgelerin kısmen veya tamamen sahte düzenlemek veya sahte belge kullanmak gibi fiillerin cezası tespit edilmiştir.

Bu maddede “..Vergi kanunları uyarınca tutulan veya düzenlenen ve saklama ve ibraz mecburiyeti bulunan defter, kayıt ve belgeleri yok edenler veya defter sahifelerini yok ederek yerine başka yapraklar koyanlar veya hiç yaprak koymayanlar veya belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlar, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Gerçek bir muamele veya durum olmadığı halde bunlar varmış gibi düzenlenen belge, sahte belgedir..” belirtilerek bu fiillerin işlenmesi durumunda

verilecek cezanın alt ve üst sınırı belirlenmektedir.

Yukarıda bahsedilen 359. Maddenin a ve b bentlerinde 2 ayrı hususta 2 farklı ceza öngörülmüştür. “a” bendinde Muhasebe hilesi ve muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenlemek ve kullanmak benzeri fiilleri bulunurken ve on sekiz ay ile üç yıl arasında hapis cezası öngörülürken “b” bendinde daha ağır fiiller olan ve genellikle sahte belge veya defter düzenlenmesine ilişkin hükümler bulunmakta ve daha ağır olarak üç yıl ila beş yıl arası hapis cezası düzenlenmiştir. Dikkat çekilmesi gereken husus; Muhasebe Hilesi ile Sahte Fatura düzenlemek eylemleri birbirinden farklı eylemler olup birbirinden ayrı olarak ceza verilmesi gerektiği hususudur.

Nitekim; Yargıtay 11. Ceza dairesinin 2014/3266 sayılı kararında “... , kamu davasının kaçakçılık suçu,

vergi tekniği raporlarına ve mütalaaya uygun olarak 2008 takvim yılında “sahte fatura düzenlemek” ve “sahte fatura kullanmak” “muhasebe hilesi yapmak” suçlarından açıldığı, düzenlemek, kullanmak ve muhasebe hilesi yapmak eylemlerinin birbirinden bağımsız ayrı suçları oluşturduğu da dikkate alınarak sonucuna göre hukuki durumlarının takdir ve tayini gerekirken eksik soruşturma sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması,..” şeklinde

karar alındığı ve mahkeme kararının bozulduğu görülmüştür.

Sonuç

VUK yönünden vergi matrahını aşındırmak veya bilançoju makyajlamak adına yapılan ve kasıt unsuru içeren tüm işlemlerin esasında birer muhasebe hilesi olduğunu söyleyebiliriz. Bazen çok masum nedenlerle de yapılabilen muhasebe hilelerinin sonuçları itibari ile matrah farkının doğması halinde, kasıt unsurunun da ortaya konulması birlikte 3 kat vergi ziyai cezası ile maddi olarak cezalandırılmasının yanında, hürriyeti bağlayıcı cezalarla da sonuçlanabileceği, hatta vergi matrah farkı olmasa da hürriyeti bağlayıcı cezalarla sonuçlanabileceği göz ardı edilmemelidir.

BİZİM ŞİRKETTE İLETİŞİM PROBLEMİ VAR!

İletişim çağında kurulabilecek en kötü cümlelerden birisi sanırım budur.

► Mertcan Asdemir

Birçok şirket mail trafikleriyle, şirket içi iletişimi sağlayan farklı yazılımlarla ve hatta artık whatsapp gruplarıyla sürekli şirket içi iletişimini artırmaya çalışıyor.

E-posta klasörleri artık bir anlamda insanların suçsuzluğunu kanıtlama aracı olarak kullanılmalarının yanısıra, bazı insanların ben mail atayım da üstümdede kalmasın ya da "cc"ye şunu da koyayım da o takip etsin dedikleri bir çöplüğe dönmüş durumda.

Peki iletişim neden bu hale geliyor? İletişim araçlarını neden kötü kullanıyoruz ? Daha mı fazla “iletişmeliyiz”? Nedir bu problemin sebebi?

Edep, uslub, vücut dili gibi iletişim konularının uzmanları tarafından da el atılması gereken noktalar mukakkak vardır ancak ben işin kendi uzmanlık alanım olan Yönetim Bilimleri açısından yaklaşacağım bu problemlere.

İlk önce işletmelerde iletişim tiplerini bir ayırıştıralım. Temelde iki farklı iletişim türü vardır. İlki “formal” yani işle ilgili olan, ciddi, resmi.. ve diğeri informal yani bizim insanımızın sosyalleşirken en çok değindiği bilim, sanat, teknoloji, kişisel gelişim gibi konulardaki iletişim. Futbol, siyaset ve dedikodu değil kesinlikle. Kısacası işle alakası olmayan kısım.

Şimdi bir düşünün. Önünüze gelen “iletişim problemlerinin” ne kadarı informal kısım? Eğer bir kuaför değilseniz bu problemlerin büyük çoğunluğu iş ile alakalı olmalı. Formal iletişimde insanlar dikey yani ast üst ilişkisi dahilinde ve yatay olarak diğer birimlerle iletişim kurarlar. Diğer taraflarda da sıkıntılar yaşasanız da problemlerin sizlere yansıyan kısmı genelde yatay iletişimde yaşanan problemler olacaktır. Peki nedir bu insanların işle ilgili alıp veremedikleri, “iletişemedikleri” mevzular?

İlk önce şöyle düşünelim. Standart dışına çıkan, ekstra durumlarda ne yapacaklarını bilemedikleri için iletişim yolu ile bu durumun üstesinden gelmeye çalışıyor olabilirler. Eğer standart dışı durumlarla çok sık karşılaşıyorsanız, bu ekstra durumların oluşma sebeplerini azaltarak oluşma sıklığını düşürmeli ya da artık bunun ekstra bir durum olmaktan çıktığını ve iş hayatınızın standardı haline geldiğini kabul etmeli sonrasında da yöntemlerinizi bu doğrultuda geliştirmelisiniz.

Ancak standart iş akışınızda da benzer sorunlar ortaya çıkıyorsa sebebi farklı bir yerde aramamız gerekiyor.

Finansın riskli gördüğü bir müşteriden satışın sipariş alması ya da deponun bu malzemeyi sevk etmesi? Finans, satışa ya da depoya bilgi vermediği ya da depo irsaliyeyi kesiyorum bak demediği için mi oluyor? Onların işbilmezliği mi bu?

Tasarımında revizyon yaptığınız parçanın üretimden eski haliyle çıkması AR-GE'nin, tasarım ekibinin, üretimin vurdumduymazlığı mı?

Onayı gelmemiş bir siparişin üretime girmesi üretim müdürünün satışla olan sürtüşmesinden mütevellit egosuna yenik düşüp bir onay almamasından mı kaynaklı?

Satınalma siparişi vermiş ama takip etmemiş, mal bitmiş makine durmuş! Bir müşterinin mal öteki müşteriye gitmiş kamyon kapıda bekliyor ne yapalım? Filanca kişi teklifi yanlış geçmiş ya da siparişi yanlış girmiş ürünler de yanlış gitmiş müşteriye!

Bilmiyorum okurken geriliyor musunuz yoksa gülüyor musunuz ama bu ve benzeri sancuları çeken çok işletme var ve birçoğunuzun başına bunların daha basit ya da karmaşık halleri gelebiliyor.

Peki kimin suçu bu? Kimi uyaralım? Kime bundan sonra haber vermesini söyleyelim? Kime yeni bir form dizayn ettirip, bu formu kimlere doldurtalım?

Bizde işler öyle yürür çünkü, cinayet işlenince katili çok güzel yakalarız, deprem olunca çok güzel kurtarırsınız, yangın çıkınca güzel söndürürüz. Soruların içinde hep kim olur, sebebin altında da hep birisi vardır.

Kulağınıza hoş gelmeyecek belki ama bahsi geçen iletişim problemlerini yaşıyorsanız o kişi sizsiniz değerli şirket sahipleri.

İş süreçlerini bir doküman ya da kitapçık gibi gördüğünüz için, kişilerin KPI yani performans göstergesi olarak sizin ya da yöneticilerinin görüşünü yeterli gördüğünüz için, iş süreçlerinizi dijitalleştirmeye yeterince yatırım yapmadığınız ya da yaptığınız yatırımda yazılım ya da danışmanlık tarafında ucuza kaçtığınız için yaşıyor bunlar.

Bu gibi şirketlerde insanlar, aslında yazılımlar tarafından yapılabilecek birçok işi manuel olarak takip etmek ve bununla ilgili iletişim kurmak zorunda kalıyorlar.

Aslına bakarsanız iletişimi iyileştirmenin en önemli adımı gereksiz iletişimi ortadan kaldırmaktır. Gereksiz olan iletişim, standart olan veri, enformasyon ya da bilgilerin kişiler arasındaki transferidir.

Herkesin bildiği aynı veritabanına anında kaydedilse ve herkesin de bilmesi gerekeni bu veritabanından alabilmesi sağlansa bu insanların birbirleri arasında iletişim dediğimiz bilgi transferlerini yapmasına gerek kalır mı?

Risk limitine yaklaşmış olan müşterilerin kimler olduğunu satışçılar sistemden çekebilse daha da iyisi siparişi girerken ya da sevk emri oluştururken uyarılsalar ya da engellenseler?

Hele bir de insanların performans göstergeleri arasına sistemdeki bu verileri doğru ve en hızlı yöntemle güncel tutmalarını koysak?

Süreçlerimizin adımlarını bu işlerin uzmanı ERP, CRM, PLM, BPM gibi yazılımlarla birbirine bağlasak ve akışlarını ölçümlesek iletişim gereksinimi azaldığı için "iletişim problemleri" de azalmaz mı?

Bu değişime direnmek ya da bütçe ayırmamak, temelinde iletişim gereksinimi dahi olmayan iletişim problemleri arasında boğulmaya devam etmek bir seçenek olmaktan çok ıkalı oldu. Şirketler artık sadece veri akışlarını değil, tekrar eden işlemlerini de robotik süreç otomasyon yazılımları ile gerçekleştirerek maliyetlerini azaltıp süreçlerini hızlandırıyorlar. Ancak belirtmem gerekir ki doğru yazılımın doğru bir kurgu ile şirketlerine uyarlayamayan şirketler de problemlerini çözmek yerine daha da derinleştirebiliyorlar. Doğru çözüm ortakları ile çalışmanın önemi de bu noktada ortaya çıkıyor.

Sonuç olarak bilime güvenin, teknolojiyi kullanın, iş süreçlerinizi ve bilgi mimarinizi doğru yönetin.

Sağlıcakla kalın.

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ YASASI İLE ARAŞTIRMA, GELİŞTİRME VE TASARIM FAALİYETLERİNİN DESTEKLENMESİ YASASINDA DEĞİŞİKLİKLER

► Mehmet Çaltekin

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası ile başta gelir&kurumlar vergisi istisnası, ücretlerde vergi istisnası, sigorta primi işveren hissesi desteği olmak üzere destek ve teşvikler sunulmakta; Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Yasası ile de başta Ar-Ge indirim, gelir vergisi stopaj desteği, sigorta primi işveren hissesi desteği olmak üzere destek ve teşvikler sunulmaktadır.

Teknopark yarasındaki mevcut uygulamayla; Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde çalışan AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri, 31/12/2023 tarihine kadar her türlü vergiden müstesnadır.

Söz konusu istisnanın özellikle net ücrette uygulanmasında, sigorta primine esas kazancın belirlenmesi açısından konuya taraf olan çalışan- işveren ve kamu otoritesi arasında uzun yıllardır tam bir görüş birliği yoktu. Bu kapsamda, Teknoparklarda net ücretin uygulandığı durumda sigorta primine esas kazancın nasıl hesaplanacağına ilişkin olarak yıllardır verdiğimiz hesaplama örneği; ilk aşamada TGB Uygulama Yönetmeliğinde 2016 yılında yapılan değişiklik ve ardından Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nın 18.06.2020 tarihli ve 2020/20 sayılı Genelgesinde açıklandığı haliyle kabul görmüş ve brütletirmeye ilişkin hesaplamanın, bizim de ilk günden bu yana belirttiğimiz şekilde olması gerektiği yönünde açıklamalar yer almıştır.

Ancak; 3 Şubat 2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 7263 sayılı "Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile yukarıda değindiğimiz ücret vergi uygulaması başta olmak üzere önemli değişiklikler yapılmaktadır.

Yasanın mevcut halinde 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretlerine sağlanan gelir vergisi istisnası aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

“Geçici Madde 2:

.....

Bölgede çalışan; AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri 31/12/2023 tarihine kadar her türlü vergiden müstesnadır. Gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesine ilişkin teşviklerden yararlanacak olan destek personeli sayısı, AR-GE ve tasarım personeli sayısının yüzde onunu aşamaz.”

Bu kapsamda da, yukarıda detayı açıklanan ücrete, uygulanmayacak olan (istisna uygulandığı için hesaplanmayan) vergiden doğan teşvik tutarı çalışana sağlanmakta; ancak dolaylı olarak da işverene katkı sağlanmaktadır. Kısaca açıklama gerekirse; ücret gelirini elde eden çalışandır ve

belirtilen ücrete vergi istisnası uygulanmakta, dolayısıyla istisna kapsamında kalması nedeniyle bu ücret vergilendirilmemektedir. Bu nedenle bu kapsamdaki ücret gelirini elde edenler, ücretlerinden vergi kesintisi yapılmadığından asgari geçim indirimi uygulamasından da yararlanamamaktadırlar. İşverene dolaylı katkı ise; benzer iş pozisyonunda Bölge dışında çalışanların elde ettikleri net ücretleri dikkate alarak yapabilecekleri brüt ücret düzenlemesi ile mümkün olabilmektedir.

Bu durumda brüt olarak belirlenen ücretten, SGK primi çalışan payına ilişkin kesinti ile işsizlik sigortası çalışan payına ilişkin kesinti sonrası kalan tutar, çalışanın net ücretini oluşturmaktadır. Rakamsal ifade ile de 1.000 TL brüt ücretten, %15 oranındaki SGK ve işsizlik kesintileri çalışan payı toplamı olan 150 TL kesintiden sonra, çalışana 850 TL net ödenmektedir.

Bölgede çalışana ödenecek ücretin net olarak belirlenmesi halinde hesaplamanın nasıl yapılacağı konusunda da; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nın 18.06.2020 tarihli ve 2020/20 sayılı Genelgesinin "Kanunun 4 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının (a) Bendi Kapsamındaki Sigortalılar Yönünden Prime Esasların Kazançların Belirlenmesinde Diğer Hususlar" bölümünde, konuya ilişkin "9-5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun Desteklenmesi Hakkında Kanun uyarınca net ücret alan sigortalıların prime esas kazancının hesaplanması" başlığı altında detaylı açıklamalara yer verilmiştir.

Burada yer alan açıklamaların aşağıdaki yer alan bölümüne göre, özetle; net ücret 0,85 e bölünerek brüt ücrete ulaşılacak, net ücret sistemine göre çalıştırılan sigortalıların brüt ücretleri (prime esas kazançları) hesaplanırken gelir vergisi ve damga vergisi dikkate alınmayacaktır :

“Bu madde hükümlerine, 4691 sayılı Kanun kapsamında teknoloji geliştirme bölgesinde (Teknopark ya da Teknokent) çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri

31/12/2023 tarihine kadar her türlü vergiden müstesna olduğundan herhangi bir vergi kesintisi yapılmamaktadır.

Dolayısıyla, 4691 sayılı Kanun kapsamında teknoloji geliştirme bölgesinde (Teknopark ya da Teknokent) çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri için gelir vergisi istisnası uygulandığından, net ücret sistemine göre çalıştırılan sigortalıların brüt ücretleri (prime esas kazançları) hesaplanırken gelir vergisi ve damga vergisi dikkate alınmayacaktır.

Bu bakımdan, 4691 sayılı Kanun kapsamında teknoloji geliştirme bölgesinde (Teknopark ya da Teknokent) çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin brüt ücreti hesaplanırken;
Brüt Ücret: Net Ücret+ Sosyal Sigorta Primi (İşçi payı) + İşsizlik Sigortası Primi (İşçi Payı) formülü esas alınacaktır.

Bu durumda; A = Brüt ücret B = Net ücret

$$A = \frac{100B}{85}$$

formülü ile net ücretten brüt ücret hesaplanabilir.”

Diğer yandan, “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” da yer alan düzenlemelerle 3 Şubat 2021 tarihinden itibaren aşağıdaki konularda değişiklikler yapılmıştır.

- Teknoparkta net ücret uygulamakta olan işverenlerde maliyet artışı: Yasanın değişen halinde 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretlerine sağlanan gelir vergisi teşviği aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

“Geçici Madde 2:

.....

31/12/2023 tarihine kadar, bölgede çalışan AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisi; verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir. Bu kapsamdaki ücretlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır.”

Bu yasa değişikliği ile getirilen değişikliklerden en önemlilerinden birinin Teknopark’ ta net ücret uygulayan işverenler açısından olacağını belirtebiliriz. Mevcut uygulamada, “bölgede çalışan; AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri her türlü vergiden müstesnadır.” düzenlemesi bulunmakta iken, yapılan değişiklikle “bölgede çalışan AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisi; verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir.

Bu kapsamdaki ücretlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır.” denmektedir. Böylece, aşağıda sayısal örneklerini verdiğimiz şekilde, net ücret uygulamakta olan işverenler açısından yeni uygulama kapsamında çalışanın maliyeti artacaktır. (Brüt ücret uygulayan işverenlerde ise ücrette vergi hesaplaması yapılacağından çalışanın net ücreti azalacak işverenin maliyeti ise; -bu verginin asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra kalan bölümü terkin edileceğinden- mevcut net ücreti ödemek istediğinde maliyeti AĞI kadar artacak, yeni hesaplamayla vergi nedeniyle düşük ücret ödeyebilecekse bu durumda da maliyeti azalabilecektir.)

Örnek Hesaplama Tablosu 1 : AGİ dahil aynı net ücretin ödendiği durum

TL	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni
Brüt Ücret	4.118	4.605	5.882	6.966	8.824	10.995	11.765	15.024
SGK/İşsizlik İşçi	-618	-691	-882	-1.045	-1.324	-1.649	-1.765	-2.254
Vergi Matrahı	3.500	3.915	5.000	5.921	7.500	9.346	10.000	12.771
Gelir Vergisi	0	-683	0	-1.190	0	-2.114	0	-3.039
Damga Vergisi	0	0	0	0	0	0	0	0
Net Ücret	3.500	3.232	5.000	4.732	7.500	7.232	10.000	9.732
AGİ	0	268	0	268	0	268	0	221
AGİ Dahil Net Ücret	3.500	3.500	5.000	5.000	7.500	7.500	10.000	10.000
SGK/İşsizlik İşveren Payı	721	806	1.029	1.219	1.544	1.924	2.059	2.629
5746 SGK Piriimi İşveren Destek	-319	-357	-456	-540	-684	-852	-912	-1.164
Terkin Edilen Vergi	0	-415	0	-921	0	-1.846	0	-2.771
İşverene Maliyet	4.519	4.640	6.456	6.724	9.684	10.221	12.912	13.718
Artış		121		268		537		807
%		2,7%		2,7%		5,6%		6,2%

Örnek Hesaplama Tablosu 2 : Yeni uygulama ile AGİ' nin ilave edilerek net ücretin ödendiği durum

TL	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni
Brüt Ücret	4.118	5.000	5.882	7.399	8.824	11.428	11.765	15.457
SGK/İşsizlik İşçi	-618	-750	-882	-1.110	-1.324	-1.714	-1.765	-2.318
Vergi Matrahı	3.500	4.250	5.000	6.289	7.500	9.713	10.000	13.138
Gelir Vergisi	0	-750	0	-1.289	0	-2.213	0	-3.138
Damga Vergisi	0	0	0	0	0	0	0	0
Net Ücret	3.500	3.500	5.000	5.000	7.500	7.500	10.000	10.000
AGİ	0	268	0	268	0	268	0	268
AGİ Dahil Net Ücret	3.500	3.768	5.000	5.268	7.500	7.500	10.000	10.268
SGK/İşsizlik İşveren Payı	721	875	1.029	1.295	1.544	2.000	2.059	2.705
5746 SGK Piriimi İşveren Destek	-319	-388	-456	-573	-684	-886	-912	-1.198
Terkin Edilen Vergi	0	-482	0	-1.021	0	-1.945	0	-2.870
İşverene Maliyet	4.519	5.006	6.456	7.099	9.684	10.597	12.912	14.094
Artış		487		644		913		1.182
%		10,8%		10,0%		9,4%		9,2%

- %20 Oranında Evden Çalışma : Teknoparkta ve Ar-Ge&Tasarım Merkezlerinde gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerinin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla ilgili personelin Bölge dışında, Ar-Ge&Tasarım Merkezi dışında geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. Yüzde yirmi olarak belirlenen bu oran Cumhurbaşkanı tarafından yüzde elliye kadar artırılabilir.

- Teknopark ve Ar-Ge/Tasarım Merkezleri için sağlanan desteklerin süresi 31.12.2023 tarihinden 31.12.2028 tarihine uzatılmıştır.

- Teknopark kazançlarında ve Ar-Ge indiriminde; 1/1/2022 tarihinden itibaren yıllık beyanname üzerinden istisna edilen teknopark kazançları tutarı/Ar-Ge indirim tutarı 1.000.000 Türk Lirası ve üzerinde olan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılır. Bu yükümlülük yıllık bazda 20.000.000 TL ile sınırlıdır. Bu tutarın, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar Türkiye’de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım

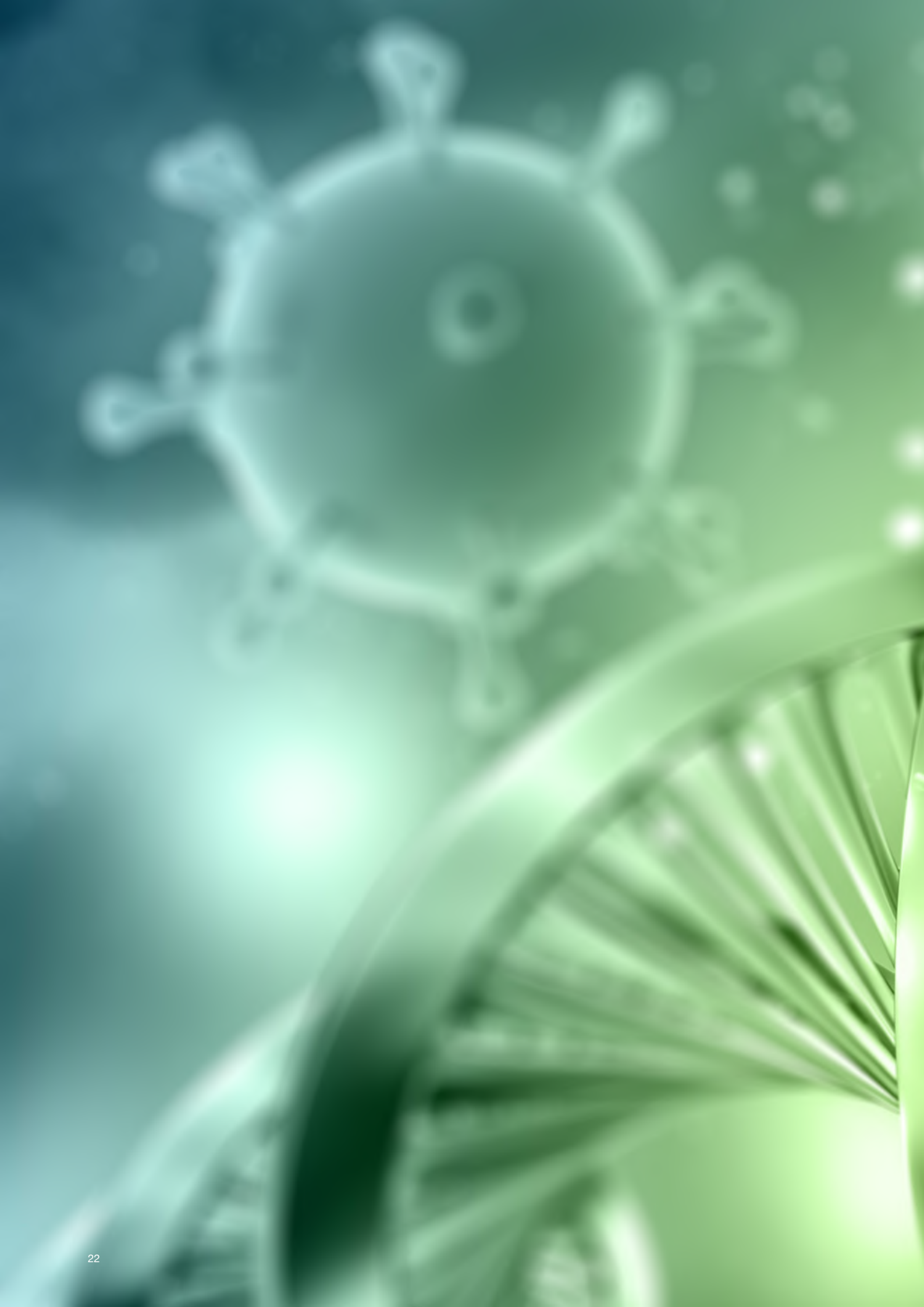
ortaklıkları ya da bu Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır. Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, yıllık beyanname üzerinden istisna edilen teknopark kazançları tutarının/Ar-Ge indirim tutarının yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanılan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemez.

- Teknoparkta teşviklerden yararlanabilecek destek personeli sayısı ise toplam personel sayısı onbeşe kadar olan Bölge firmaları için bu oran yüzde yirmi olarak uygulanır.

- Ar-ge ve Tasarım Merkezlerinde, “Bu Kanun kapsamındaki destek ve teşvik unsurlarından yararlananların bu Kanunda öngörülen şartları taşıdıklarına ilişkin tespitler en geç iki yıllık süreler itibarıyla yapılır.” düzenlemesindeki iki yıllık süre üç yıl olarak değiştirilmektedir. Ayrıca “Bu Kanun kapsamında gerçekleştirilen AR-GE, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ilişkin yerindelik ve uygunluk denetimleri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı veya Bakanlıkça yetki verilen teknoloji geliştirme bölgeleri yönetici şirketleri tarafından

gerçekleştirilir. Bu kapsamda yapılan denetimlerde nihai karar mercii Bakanlıktır.” ilavesi yapılmaktadır. Yasa teklifinin TBMM Komisyon görüşmelerinden, Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinin Ar-Ge/ Tasarım Merkezi belgesinin alındıktan sonra yeni bir Ar-Ge projesine başlayacaksa bir teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketine başvurarak, projesinin ar-ge/tasarım projesi olduğunun onaylatılmasının da hedeflendiğini anlıyoruz.

3 Şubat 2021 tarihinde yürürlüğe giren yasa ile yukarıda özetlediğimiz değişiklikler yapılmış olup, yeni düzenleme ile özellikle ücretlerde vergilendirme şekli ve işverene maliyeti önemli ölçüde değişmektedir.

PANDEMİ SÜRECİNDE ÇALIŞMA HAYATI VE İŞ HUKUKU'NA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

► Servet Kaba

Dünya, geçmişte karşılaştığı ekonomik krizlerden farklı bir mahiyet arz eden atipik bir ekonomik krizin içinden geçmektedir. Bu krizin doğrudan insan sağlığını ve genel hayatı etkileyen COVID-19 salgınından kaynaklanması, geçmişte yaşanan krizlerden temel farklılığı oluşturmaktadır. Salgın, önce Çin'de tüm hayatı ve dolayısıyla ekonomiyi kuvvetle etkilemiş; sonrasında ise neredeyse bütün dünyayı sarmıştır.

Tüm Dünya'nın bu süreçte ekonomik olarak yaşadığı olumsuzluklar ve kriz sonrası ortaya çıkacak geleceğe ilişkin riskler büyük önem arz etmektedir. Genel Olarak Covid-19 salgınından toplum ekonomisi, üretim, iş gücü piyasası, sosyal yaşam, hukuk, sağlık alanları olumsuz şekilde etkilenmiştir. Nitekim en çok etkilenen alanların başında ekonomi ve iş gücü piyasası gelmektedir. Salgın sürecinde işveren ve işçi ilişkilerinde yaşanabilecek zararların en aza indirilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılmasının zorunlu hale geldiği, iş gücü piyasası aktörleri tarafından dile getirilmiştir.

Şirketler, salgın dolayısıyla ulusal veya uluslararası ulaşımda yaşanan aksaklıklardan kaynaklanan hammadde temini ile sipariş azlığı veya genel bir ekonomik kriz nedeniyle üretim noktasında önemli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Neticede işveren, işçilerinin ücretlerini ödemede acze düşmekte ve işçilerin sözleşmelerinin zorlayıcı nedenle feshi gündeme gelmektedir. İşçinin iş akdinin sona ermesi, "feshin son çare olma" ilkesi doğrultusunda en son ele alınması gereken bir konu olmakla birlikte, iş sözleşmesini korumak adına 4857 sayılı İş Kanunu'nda yer alan esnek çalışma modelleri gündeme gelmektedir. Bu doğrultuda ücretsiz izin, uzaktan çalışma, telafi çalışması ve kısa çalışma gibi modeller işverenlerce tercih edilmektedir.

Devletler, işgücü piyasasında pandemi sonrasında gözlemlenen olumsuz etkilere yönelik olarak farklı tedbirler almaya ve işgücü piyasası üzerinde müdahale alanları oluşturmaya çalışmaktadır. Devlet müdahaleleri, finansal destekler, iş sağlığı ve güvenliğine yönelik tedbirler ile şekillenmektedir. Küresel bir çaba olarak işyerindeki çalışanları korumak öncelikli müdahale alanı olarak belirlenirken, ekonomiyi ve istihdamı teşvik etmek, iş ve geliri desteklemek kapsamında da farklı önlemler söz konusudur. Avrupa genelinde oldukça yaygın bir şekilde uygulanan devlet destek paketleri için Almanya'da 470 bin şirketin başvuru yaptığı ve bu sayının daha da artmasının beklendiği ifade edilmektedir. Fransa'da ise 669 bin şirketin başvurduğu ödenekten şu ana kadar 6,3 milyon kişi yararlanmışır. İngiltere'de özel sektör maaşlarının %80'ine kadar ödeme yapmak için bir devlet programı uygulamaya konulurken, Danimarka ve Hollanda'da bu oranın daha yüksek olduğu görülmektedir. (Kaynak: ILO) Türkiye'de salgın döneminde uygulanan mali destekler kısa çalışma ödeneği, nakdi ücret desteği, asgari ücret desteği ve istihdam teşvikleri ile şekillenmektedir. Ayrıca salgına yönelik geçici işten uzaklaştırmalar için İşsizlik Sigortası Fonu temelli ücret garanti fonundan esnetilmiş koşullarda geçici ödemeler de yapılmaktadır.

İşten Çıkarma Yasağı ve Nakdi Ücret Desteği

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın hazırladığı "torba yasa" taslağının TBMM'de kabul edilmesiyle birlikte 4857 sayılı İş Kanunu'nda değişiklik yapılarak, işten çıkarma yasağı getirilmesine ve ücretsiz izin döneminde ödeme yapılmasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Yasaya göre, çalışanını işten çıkaran işveren veya işveren vekiline, işten çıkarılan her işçi için aylık brüt asgari ücret tutarında 2.943,00 TL (2021 yılı için 3.577,50 TL) idari para cezası uygulanacaktır.

Ücretsiz izindeki çalışanlara, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan günlük 39,24 TL (2021 yılı için 47,70 TL) ödeme yapılmasına ilişkin düzenlemenin yanı sıra, ücretsiz izne çıkarılan bir çalışana 30 gün üzerinden ödeme yapılması durumunda aylık yaklaşık 1.177,00 TL (2021 yılı için 1.431,00 TL) ödeme yapılmış olacaktır. Dünya Sağlık Örgütü'nün COVID-19 salgınına pandemi olarak ilanından sonra ve Kanunun kabul edilmesinden önce, işten çıkarılarak, işsizlik maaşı alamayanlar için ise İşsizlik Sigortası Fonundan ödeme yapılmaktadır. İşten çıkarma yasağına yönelik düzenleme yapılması çalışanlar lehine son derece önemli bir karar olup, fesih yasağı ve nakdi ücret desteğini Cumhurbaşkanı 30.06.2021'e kadar uzatmaya yetkilidir.

Kısa Çalışma Ödeneği

İstihdama yönelik en dikkat çeken düzenlemelerin başında, COVID-19 salgını nedeniyle faaliyetlerini yavaşlatan veya durduran tüm işletmelerin kısa çalışma ödeneğine başvurabilmesi imkânı yer almaktadır. Kısa çalışma ödeneği, ekonomik açıdan zorlayıcı sebepler dâhilinde, işyerindeki haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak en az üçte bir oranında azaltılması ya da süreklilik koşulu aranmaksızın işyerinde faaliyetin tamamen veya kısmen en az dört hafta süreyle durdurulması hallerinde uygulanır. Bu kapsamda sigortalılar için üç ayı aşmamak üzere ve çalışmadıkları dönemde geçerli olacak şekilde gelir desteği sağlamaktadır. Kısa çalışma ödeneği tutarı; sigortalının son 12 aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının %60'ı olarak belirlenmektedir. Bu şekilde hesaplanan kısa çalışma ödeneği tutarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının %150'sini geçemeyecektir. Bu kapsamda, işçilerin çalışmadıkları günler için ödeme yapılacak olup, tamamen faaliyetin durdurulması halinde yapılan ödemeler üst sınır olan 4.414,50 TL'yi (2021 yılı için 5.366,25 TL) aşamayacaktır.

Bu arada, Kısa Çalışma Ödeneği kapsamında başvurular kolaylaştırılarak, kısa çalışma başvuru aşamasında İş Müfettişi'nce yapılan uygunluk denetimi ödeme sürecine yayılmış, istenen belge sayısı 10'dan 2'ye düşürülmüştür. Ayrıca e-devlet üzerinden yapılan entegrasyonla başvuru adımları minimuma indirilerek mümkün olduğunca kolaylaştırılmıştır.

Yine, kısa çalışmanın başlama tarihinden önceki son 120 gün hizmet akdine tabi olarak çalışıyor olmak koşulu hafifletilmiş ve 60 gün olarak düzenlenmiştir. Son üç yıl içinde 600 gün prim ödeme gün sayısı şartı ise 450 olarak yeniden düzenlenmiştir.

Bunun yanı sıra 2016 yılından beri uygulanmakta olan Asgari Ücret Desteği ile işverenlere, işçi başına günlük 2,5 TL ve aylık 75 TL tutarındaki indirim sağlanmakta olup, işverenlerin asgari ücret desteği hakkını kaybetmemesi için kısa çalışma veya nakdi ücret desteği nedeniyle 0 (sıfır) günlük olan sigortalılar da bir istisna olarak hesaplama dahil edilmiştir.

Uzaktan Çalışma

Uzaktan çalışma, esnek çalışma modelleri içerisinde yer alan bir çalışma modelidir. Esnek çalışma, insan sermayesini en iyi şekilde kullanmayı amaçlamış ve değişen şartlarla birlikte değişen taleplere uyum sağlamanın bir yolu olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla günümüz şartlarında ve belki bir süre daha çalışma hayatında söz konusu olacaktır. Covid-19 salgını uzaktan çalışma eğilimini başlatan etken olmasa da, ön plana çıkaran bir süreç olmuştur. Çünkü bu süreçten önce de dünyada bazı ülkelerde belli oranlarda uzaktan çalışma benimsenmiş ancak motivasyon ve üretkenlik gibi bazı dezavantajları nedeniyle kimi işletmelerce temkinli yaklaşılmıştır.

Randstad araştırma firmasının birçok ülkeden topladığı veriler doğrultusunda oluşturduğu rapora göre, çalışanların %83'ü Covid-19 pandemisi nedeniyle sahip oldukları yeni çalışma ortamına adapte olmuştur. Evde aile ve iş dengesini korurken çalışma saatlerini ayarlayabilenler %75 iken %66'sı düzenli çevrimiçi toplantı yapmıştır. Çalışanların %63'ü pandeminin işleri üzerinde olumsuz etki oluşturduğunu, %54'ü işlerini kaybetme kaygısı içerisinde olduğunu ve %75'i ise işverenlerinin pandemi sürecinde çalışanların sağlıkları ile ilgilendiklerini belirtmiştir (Randstad, 2020).

Tüm bu esnek çalışma modellerine rağmen bazı sektörlerde çalışmanın devam etmek zorunda olması ve işin niteliği gereği uzaktan çalışmaya elverişli olmaması nedeniyle iş yerlerinde pandemiye karşı iş sağlığı ve güvenliği konusu gündeme gelmiştir. İş akdinin kişisel niteliği gereği işçi ile işveren arasında kurulan karşılıklı sorumluluklar bağlamında işveren, işçiyi korumak, yaptığı iş dolayısıyla işçinin uğrayacağı zararlara karşı önlemler almak, çıkarlarının zedelenmesine yol açacak davranışlardan kaçınmak zorundadır.

Telafi Çalışması

İş Kanunu'nun 64. maddesi uyarınca, zorunlu nedenlerle işin durması, ulusal bayram ve genel tatillerden önce veya sonra işyerinin tatil edilmesi gibi nedenlerle, normal çalışma sürelerinin önemli ölçüde altında çalışması durumunda işveren, çalışılmayan süreler için işçilerin telafi çalışması yapmasını talep edebilmektedir. COVID-19 salgını nedeniyle ülkemizde birçok işyerinin zorunlu olarak kapatılması, çalışma saatlerinin önemli ölçüde azalması durumlarının yaşandığı ve yaşanacağı açıktır. Söz konusu salgına ilişkin sürecin ne zaman sona ereceği de mevcut koşullarda tahmin edilemeyeceğinden, kanaatimizce yerinde bir düzenleme ile, İş Kanunu'nun telafi çalışmasını düzenleyen 64. maddesine birtakım değişiklikler öngörmüştür. Buna göre, telafi çalışmasına, çalışmama süresinin sona ermesinden itibaren 2 (iki) ay içinde başlanılabiliyorken, bu süre 4 (dört) aya çıkarılmıştır. Ek olarak, Cumhurbaşkanı'na bu 4 (dört) aylık süreyi iki katında kadar çıkarabilme yetkisi verilmiştir.

Normalleşme Desteği, İstihdama Dönüş ve İlave İstihdam Desteği

Pandeminin ilk günlerinden itibaren alınan koruma tedbirleriyle beraber, diğer taraftan çalışma yaşamının da devam etmesi gerektiği açıktır. Bu nedenle, pandemi kriz yönetiminin ilk aşamasında korumaya yönelik tedbirler artmış, ikinci aşamada ise kademeli olarak istihdamı koruma ve artırma düşüncesiyle çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bu anlamda getirilen Normalleşme Desteği, İstihdama Dönüş Desteği ve İlave İstihdam Desteği ile hem kısa çalışma ve ücretsiz izinde olan işçilerin istihdam edilmesi teşvik edilmiş, hem de ilave istihdam sağlanması amaçlanarak işverenlere nakdi destek sağlanmıştır.

7252 sayılı Kanunla getirilen Normalleşme Desteği ile kısa çalışma veya nakdi ücret desteğinde bulunan sigortalıların yeniden istihdam edilmesi halinde 6 ay süre ile SGK prim indirimi verilmektedir.

Yine, 7256 sayılı Kanun ile getirilen İstihdama Dönüş Desteği ve İlave İstihdam Desteği ile hem kayıt dışı çalışan işçilerin kayıtlı ekonomiye geçişi hızlandırılmakta hem de işverenlerin 2021 yılında ilave istihdam sağlanması teşvik edilmektedir.

COVID-19 salgının ekonomi ve çalışma hayatı üzerindeki olumsuz etkileri göz önünde bulundurulduğunda, özellikle İşsizlik Sigortası Fonu desteği ve kısa çalışma ödeneği ile ilgili getirilen değişikliklerin ekonomik etkilerin azaltılması konusunda oldukça faydalı olduğu ve sürdürülebilirliği artırdığı görülmektedir. Pandemi sürecindeki yoğun bilimsel çalışmalarla geliştirilen aşı ile tüm Dünya'da normal hayata dönüş heyecanı artmış, sosyal ve ekonomik beklentiler pozitif anlamda etkilenmiştir.

VERGİ YARGISINDA ÖDEME EMRİNE KARŞI DAVA AÇMA SÜRESİ

► Levent Alpağut

I. GİRİŞ

Kamu hizmetlerinin ifa edilmesinde önemli bir finansman kaynağı olma işlevini kamu alacakları yerine getirmektedir. Devlet kamu hizmetlerinin finansmanı olan bu alacaklarını tahsil etmek için vergi mevzuatında öngörülen bir takım yollara başvurmaktadır.

Genel olarak kullanılan yöntem, kamu borçlularının kendi iradeleriyle kamu borçlarını ödemeleri olduğu halde bu durum her zaman bu şekilde gerçekleşmemektedir. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun'daki cebri icra usulleri burada devreye sokularak kamu borçlusundan kamu alacağının zorla tahsil edilmesi yoluna gidilmektedir.

Mükellefler, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un özel bir kanun olması, Kanunda yer alan bazı hükümlerde yer alan boşluk ya da eksiklikler ile Kanunun uygulayıcısı konumunda olan kurumların eksik ve hatalı uygulamaları nedeniyle haklarını arama noktasında zorluk çekmektedirler.

Bu çalışmada ödeme emrine karşı dava açma süresini etkileyen bazı konular yargı mercilerince verilmiş kararları ışığında açıklanmaya çalışılacak ve bu konularla naçizane kişisel kanaatlerimiz ifade edilecektir.

II. ÖDEME EMRİNİN TANIMI, ŞEKLİ VE TEBLİĞİ

A- ÖDEME EMRİNİN TANIMI,

Ödeme emri, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 55. maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye göre, "amme alacağını ödemeyenlere, yedi gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmalarının gerektiği," ödeme emri ile tebliğ edileceği belirtilmiştir.

Danıştay 7.Dairesi bir kararında ödeme emrini, "Kesinleşmiş ancak zamanında ödenmeyen kamu alacaklarının tahsiline başlangıç olarak, kamu borcunun nereye ödeneceğini, mal bildiriminde bulunulması lüzumu ile bulunulmadığı takdirde hapisle tazyik olunacağını ve borçlunun 114. maddedeki vazifeleri ve bu vazifeleri yerine getirmediği takdirde hakkında tatbik edilecek olan cezayı bildiren bir belge olarak" olarak tanımlamıştır.

Başka bir tanımlamada ödeme emri, “Alacaklı kamu idaresi olarak tanımlanan devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinin kamu alacağının tahsili amacıyla sahip oldukları bu imkanın ilk aşamasını oluşturmaktadır.

Kamu borçlusuna ödeme konusunda son kez yapılan uyarı niteliğindedir. Kamu alacağının bu uyarıya rağmen ödenmemesinin sonucu cebren tahsil yöntemlerinin uygulanmasıdır.” şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıda yapılan tanımlamalar doğrultusunda kendine ödeme emri tebliğ edilen mükellefler amme alacağını, kanunda belirtilen sürede ödemek ya da yine kanunda belirtilen sürede yürütmenin durdurulması istemli dava açarak bu yönde bir karar verilmesini sağlaması gerekmektedir. Aksi takdirde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’da yer verilen cebren tahsil yöntemleri ile karşılaşmaları kaçınılmaz olacaktır.

B- ÖDEME EMRİNİN ŞEKLİ

Ödeme emrinin ne şekilde olması gerektiği hususu 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un 55. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenmiştir. Maddeye göre, borcun asıl ve ferilerinin mahiyet ve miktarları, nereye ödeneceği, müddetinde ödemediği veya mal bildiriminde bulunmadığı takdirde borcun cebren tahsil ve borçlunun mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile tazyik olunacağı, gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu takdirde hapis ile cezalandırılacağı, ayrıca borçlunun 114 üncü maddedeki vazifeleri ve bu vazifeleri yerine getirmediği takdirde hakkında tatbik edilecek olan cezaya ilişkin kayıtlar” ödeme emrinde yer alması gereken hususlar olarak belirlenmiştir.

Danıştay 7. Dairesi bir kararında, “Sözü edilen hükme göre, ödeme emrinin hukuki sonuç doğurabilmesi için öncelikle maddede sayılan bilgileri içermesi gerekmektedir. Dolayısıyla, anılan bilgileri içermeyen işlemlerin, ödeme emri olarak kabul edilmesine olanak bulunmamaktadır.” şeklinde karar verilmiştir.

6183 sayılı Kanun’un 55. maddesinde bulunmamasına karşın irdelenmesi gereken başka bir durum dava açılacak yerin ve dava açma süresinin ödeme emrinde gösterilme zorunluluğu bulunup bulunmadığı hususudur. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 40. maddesinin ikinci fıkrasına göre,devletin işlemlerinde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorunda olduğu düzenlenmiştir. Yargı mercileri de, tesis edilen işlemde dava açılacak yerin ve dava açma süresinin bulunması gerektiği görüşünde olmakla birlikte bu hususların işlemde bulunmamasının yaptırımını dava açma süresinin işlemeyeceği veya başlamayacağı şeklinde değerlendirmişlerdir.

Anayasa Mahkemesine yapılan bir bireysel başvuru neticesinde verilen kararda, “Bu durumda, Anayasa’nın 40. maddesinde yer alan ve idari işlemlerde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilerine başvuracağını ve bunun sürelerinin belirtilmesinin zorunlu olduğu kuralına rağmen dava konusu edilen işlemde bu hususlara yer verilmediği için süresi içinde dava açamadığına yönelik başvuru iddiasının ciddi olduğu” şeklinde karar verilmiştir.

Danıştay 7. Dairesi bir kararında, “Dava konusu edilen ödeme emrinde, bu işleme karşı başvurulacak yargı mercii veya idari makam gösterilmediği gibi, başvuru süresinin de gösterilmediği açıktır. Bu durum, Anayasanın 40. maddesinin ikinci fıkrasına dair gerekçede belirtildiği gibi son derece karışık olan mevzuat karşısında bireylerin yargı yeri ve idari makamlar önünde haklarını sonuna kadar arayabilmelerini olanaklı kılmak amacıyla öngörülen zorunluluğa aykırı ve dolayısıyla, Anayasanın 36. maddesinde öngörülen hak arama hürriyetini sınırlayıcı bir sonuç doğurmuş ve Anayasanın temel hak ve hürriyetlerin korunmasını düzenleyen 40. maddesine açıkça aykırılık oluşturmuştur.” şeklinde karar verilmiştir.

C- ÖDEME EMRİNİN TEBLİĞİ

6183 sayılı Kanunun 8. maddesinde; “Hilafına bir hüküm bulunmadıkça bu kanunda yazılı müddetlerin hesaplanmasında ve tebliğlerin yapılmasında VUK hükümleri tatbik olunur” hükmüne yer verilmiş, diğer bir ifadeyle aksine hüküm bulunmadıkça, bu Kanunda yazılı tebliğlerin yapılmasında VUK hükümlerinin uygulanacağı söylenmektedir. Kural olarak ödeme emirlerinin tebliğlerinde de, VUK’un 93 ve devamındaki maddelerde yer alan düzenlemeler uygulanır. Ödeme emrinin VUK’un 93-109. maddelerinde yer alan hükümlere uygun şekilde tebliğ edilmesi gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunun 8. maddesi uyarınca bu kanun uyarınca yapılacak tebligatlar için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’na atıf yapılmış olmakla birlikte 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun tebligata ilişkin hükümlerinde düzenlenmeyen hususlar için 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanacaktır. Zira 7201 sayılı Tebligat Kanunu’nun diğer mali tebligat başlıklı 51. maddesinde, “**Mali tebliğler, kendi kanunlarında sarahat bulunmayan hallerde, bu kanunun umumi hükümlerine tevfikân yapılır.**” düzenlemesine yer verilmiştir. Somutlaştıracak olursak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nda mevkuף ve mahkumlara tebligatın nasıl ve ne şekilde yapılacağı düzenlenmediğinden Tebligat

Kanunu’nun 19. maddesi burada uygulanması gereken düzenleme olacaktır.

Birinci paragrafta belirtilen durum belediye hududu içindeki yerleşim yerleri için geçerlidir. Belediye hududu dışındaki köylerde tebligatın ne şekilde yapılması gerektiği hususu yukarıdaki düzenlemelerden bağımsız olarak 6183 sayılı Kanunun 55. maddesinin 3. fıkrasında özel olarak düzenlenmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda ödeme emrinin tebliğinde asıl olan 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nda belirtilen tebliğ hükümleri olduğunu söyleyebiliriz.

Danıştay 3. Dairesi bir kararında, “**6183 sayılı Kanun’un 8. maddesi uyarınca ödeme emrinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun tebliğ ilişkili hükümlerine göre tebliğ edilmesi gerekirken, 7201 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca yapılan tebligatın usule uygun olmadığı,**” şeklinde karar verilmiştir.

7201 sayılı Tebligat Kanunu’nun 32. maddesi uyarınca, ödeme emrinin tebliğinin usulüne aykırı olması halinde dava açma süresi başlangıç tarihi ilgilinin tebligat içeriği ödeme emrini öğrendiğini belirttiği tarih olacaktır.

Danıştay 7. Dairesi bir kararında, “Dolayısıyla, usulsüz tebligat nedeniyle, davacının, ödeme emrine ilişkin tebligata, Muhtarlığa gittiği 10.10.2008 tarihinde muttali olduğunun kabulü gerektiğinden, ayrıca, davanın da bu tarihte açılması karşısında, süre aşımı sebebiyle davanın reddi yolunda verilen temyize konu mahkeme kararında isabet görülmemiştir.” şeklinde karar vermiştir.

Ödeme emrine ilişkin tebligatın usulüne uygun olmaması halinde ortaya çıkan başka bir durum daha vardır. Ödeme emrine ilişkin tebligatın usulüne aykırı olması anılan ödeme emrine dayanılarak tesis edilen işlemi hukuka aykırı hale getirmektedir.

Danıştay 7. Dairesi bir kararında, “Davacı adına düzenlenen ödeme emirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun tebliğatla ilgili hükümlerine uygun bir şekilde tebliğ edilmediği, bu haliyle ödeme emirlerine konu amme alacağının kesinleştiğinden söz edilemeyeceğinden, davacıya ait araç üzerine konulan hacizde yasal isabet bulunmadığı” şeklinde karar verilmiştir.

III. ÖDEME EMRİNE KARŞI DAVA AÇMA SÜRESİ

Vergi Mahkemeleri, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunla kurulmuş ve 20.07.1982 tarihinden itibaren vergi itiraz komisyonlarının yerine geçerek faaliyet göstermeye başlamıştır. 2576 sayılı Kanun’un 6. maddesinde, Vergi Mahkemelerinin görevleri sayılmıştır. Maddeye göre, Vergi Mahkemeleri, “a)Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları, b) (a) bendindeki konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları, c) Diğer kanunlarla verilen işleri,” çözümlenmekle görevli kılınmıştır.

Vergi Mahkemelerinde uygulanacak yargılama kuralları ise 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda belirlenmiştir. Anılan Kanunun 7. maddesi uyarınca Vergi Mahkemelerinin görev alanına giren idari işlemlere karşı dava açma süresi özel kanunlarda ayrı süre gösterilmeyen hallerde 30 gün olarak belirlenmiştir. Vergi Mahkemesinin görev alanına giren ancak özel Kanunlarda farklı dava açma süresi belirlenen hususlar, 6183 sayılı Kanunda yer verilen ödeme emri, ihtiyati haciz ve ihtiyati tahakkuk işlemlerine karşı dava açma süreleri ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun mükerrer 49. maddesi uyarınca arsa ve arazilere ait asgari ölçüde birim değerlerinin tespitine ilişkin takdir komisyonu kararlarına karşı dava açma süreleridir. Ancak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun mükerrer 49. maddesinin süre ile birlikte bu işleme karşı kimlerin dava açabileceğini düzenleyen

fıkrası Anayasa Mahkemesininin 31.05.2012 tarih ve E:2011/38,K:2012/89 sayılı kararı ile iptal edildiğinden bu işleme karşı dava açma süresi de artık 2577 sayılı Kanunda yer alan 30 günlük genel dava açma süresi olmuştur.

Ödeme emrinin düzenlendiği, 28.07.1953 tarihinde yürürlüğe giren 6183 sayılı Amme Alacaklarının tahsil Usulü Hakkında Kanun’un 58. maddesinde, kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın, maddede belirtilen nedenlerle tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde itirazda bulunabileceği açıklanmıştır. Kanunun anılan maddesinde 7061 sayılı Kanun’un 9. maddesi ile yapılan değişiklik ile birlikte 01.01.2018 tarihinden itibaren ödeme emrine karşı dava açma süresi 15 gün olarak belirlenmiştir.

Dava açma süresi, 2577 sayılı Kanunun 8. maddesine göre, ödeme emrinin tebliğini takip eden günden itibaren başlar. Dava açma süresi hesaplanırken tatil günleri de süreye dahil edilir. Ancak, dava açma süresinin son günü tatile rastlarsa, dava açma süresi, tatil gününü izleyen çalışma gününün bitimine kadar uzar.

Şimdi sırasıyla, ödeme emrine karşı dava açma süresini etkileyecek bazı özellik arzeden durumlar üzerinden değerlendirme yapılacaktır.

A -İYUK 11. Madde Uyarınca Üst Makama Yapılan Başvuruların Dava Açma Süresine Etkisi

2577 sayılı Kanunu’nun 11. maddesine göre, ilgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması üst makamdan, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebilir. Bu başvurma işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurur. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İsteğin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde, dava açma süresi yeniden işlemeye başlar ve başvurma tarihine kadar geçmiş süre de hesaba katılır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11. maddesinin 4. fıkrasının ilk halinde yer alan, " Bu madde hükümleri vergi, resim ve harçlarla benzeri mali yükümlerin tarh, tahakkuk ve tahsilinden ve bunların zam ve cezalarından doğan uyuşmazlıklarda uygulanmaz." hükmü 4001 sayılı Kanunu'nun 6. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

Buna karşın, İYUK'un 11. maddesinin vergi uyuşmazlıkları ile ilgili davalarda ve dolayısıyla ödeme emrine karşı açılacak davalarda uygulanıp uygulanamayacağı hususunda çeşitli tartışmalar bulunmaktadır. Yargı yerleri arasında bu durum hakkında görüş birliği bulunmamaktadır.

Danıştay VDDK bir kararında, " Tarh işlemlerinin kaldırılmasında, geri alınmasında, değiştirilmesinde veya yeni bir işlem yapılmasında, özel bir kanun olan Vergi Usul Kanunu ayrıntılı bir biçimde düzenlemeler öngörmüş ve uyuşmazlıkların en aza indirilmesi sağlanmıştır. Bu durumda, vergi tarh ve tahsilinde üst mercii bulunmayan ve tek yetkili mercii olan vergi dairelerine bir kere daha müracaatın hiçbir açıklaması olamaz." şeklinde karar verilmiştir.

Danıştay VDDK başka bir kararında, "Ödeme emrinin tebliği üzerine vergi idaresine başvurulmasının, ödeme emrine karşı dava açılabilmesi için geçerli ve yedi gün olan dava açma süresini etkilemeyeceği," şeklinde karar verilmiştir.

Danıştay 7. Dairesi bir kararında, "Buna göre; 2577 sayılı Kanunun 11'inci maddesinin 4'üncü fıkrasının yürürlükten kaldırılmasıyla güdülen amacın, tıpkı diğer idari işlemlerde olduğu gibi, tarh, tahakkuk ve tahsil işlemleriyle karşılaşan yükümlülere, bu işlemlerin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması için dava açma süresi içinde idareye başvuru yolunun açılması bu başvuru ile dava açma süresinin durdurulması ve böylece uyuşmazlıkların, dava aşamasına gelmeden, idari süreç içerisinde yeniden incelenip halledilmesi olduğu anlaşılmaktadır." şeklinde karar verilmiştir.

Kanaatimizce, 2577 sayılı Kanun'da 4001 sayılı Kanun'un 6. maddesi ile yapılan değişiklik ve bu mevzuatta dava açma süresi özel Kanun'da düzenlenmiş hususlara ilişkin başvuru yapılmasını engelleyen bir durumun olmaması hali ile Anayasa Mahkemesinin dava konusu edilecek işlemde dava açma yeri ve süresinin belirtilmemesi konusunda verdiği kararda yer alan, Anayasanın 40.maddesinde yapılan değişikliğin gerekçesinde yer alan "son derece dağınık mevzuat karşısında" ibaresi dikkate alındığında mükelleflerin yukarıda belirtilen konuda dava açma süresinin kısalığı da düşünüldüğünde bilgi sahibi olmalarının zor olması ve bu durumun hak kaybına sebebiyet verme ihtimali, şeklindeki ifadesi birarada değerlendirildiğinde vergi ile ilgili uyuşmazlıklara ve ödeme emrine karşı İYUK 11.madde uyarınca başvuru yolunun açık olması gerektiğini düşünmekteyiz.

B- Adli Tatilin Dava Açma Süresine Etkisi

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 61.maddesinde, Bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri her yıl bir eylülde başlamak üzere, yirmi temmuzdan otuz bir ağustosa kadar çalışmaya ara verecekleri, 8.maddesinde, Bu Kanunda yazılı sürelerin bitmesi çalışmaya ara verme zamanına rastlarsa bu süreler, ara vermenin sona erdiği günü izleyen tarihten itibaren yedi gün uzamış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Ödeme emrine karşı dava açma süresinin 6183 sayılı Kanun'da düzenlenmiş olması nedeniyle, dava açma süresinin son gününün adli tatile rastlaması halinde Vergi Mahkemesinde dava açma süresinin uzayıp uzamayacağı tartışmalı bir konudur.

Danıştay VDDK bir kararında, " Bu nedenle bitimi çalışmaya ara verme zamanına rastlayan sürenin, özel kanunlarda öngörülen dava açma süresi olması halinde de uzayacağı açıktır." şeklinde karar vermiştir.

Danıştay 11. Dairesi bir kararında, “ 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun ek 7.maddesinde öngörülen 15 günlük ek dava açma süresi 2577 sayılı Kanunun 7/1.maddesinde belirtilen dava açma süreleri içinde aynı kanunun 8. maddesi uyarınca ek dava açma süresinin bitiminin çalışmaya ara verme süresine rastlaması halinde de dava açma süresi uzayacaktır.” şeklinde karar vermiştir.

Candan, “Bizce, bu kanunda yazılı sürelerden kasıt, isim ve miktar olarak 2577 sayılı Kanunda düzenlenen sürelerdir. Bu nedenle, adının yalnızca dava açma süresi olmasından hareketle, diğer Kanunlarda öngörülen sürelerin son günlerinin çalışmaya ara verme zamanına rastlaması durumunda, uzayacağıın kabulü olanaklı değildir.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Danıştay 7. Dairesi bir kararında, “ ödeme emrine karşı açılan davanın kanunen belli süre içinde karara bağlanması gereken işlerden olmadığı ve bu uyuşmazlıklar hakkında nöbetçi mahkeme tarafından karar verilemeyeceği” şeklinde karar vermiştir.

Kanaatimizce, Danıştay 7. Dairesinin bir önceki paragrafta anılan kararı uyarınca ödeme emrine karşı açılan davanın esası hakkında adli tatilde karar verilemeyeceğine ilişkin kararı(bu karar aynı zamanda yargılamanın da uzamasına anlamına gelmektedir) ile Anayasa Mahkemesinin dava konusu edilecek işlemde dava açma yeri ve süresinin belirtilmemesi konusunda verdiği kararda yer alan, Anayasanın 40. maddesinde yapılan değişikliğin gerekçesinde yer alan “son derece dağınık mevzuat karşısında” ibaresi dikkate alındığında mükelleflerin yukarıda belirtilen konuda dava açma süresinin kısalığı da düşünüldüğünde bilgi sahibi olmalarının zor olması ve bu durumun hak kaybına sebebiyet verme ihtimali şeklindeki ifadesi birarada değerlendirildiğinde ödeme emrine karşı dava açma süresinin adli tatil durumunda uzaması gerektiğini düşünmekteyiz.

Yukarıda yapılan açıklamalar dava açma süresinin son gününün adli tatile rastlaması hali için

geçerlidir.Dava açma süresinin son gününün adli tatilin bitiminden sonraki bir tarih olması halinde dava açma süresi uzamayacaktır.

C- Mali Tatilin Dava Açma Süresine Etkisi

28.3.2007 gün ve 26476 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5604 sayılı Mali Tatil İhdas Edilmesi Hakkında Kanun’un 1. maddesinde, her yıl Temmuz ayının birinden yirmisine kadar (yirmisi dahil) mali tatil uygulanacağı, Haziran ayının son gününün tatil olması halinde, mali tatilin Temmuz ayının ilk iş gününü takip eden günden başlayacağı, son günü mali tatile rastlayan sürelerin, tatilin son gününü izleyen tarihten itibaren beş gün uzamış sayılacağı, VUK hükümlerine göre belirli sürelerde yapılması gereken muhasebe kayıtları, bildirim süreleri ve vergiyle ilgili işlemlere ilişkin dava açma sürelerinin mali tatil süresince işlemeyeceği, belirtilen sürelerin mali tatilin bitiminden itibaren tekrar işlemeye, tatil süresince vergi ve ceza ihbarnameleri ile mahsup taleplerine yönelik olanlar hariç bilgi isteme taleplerinin mükelleflere, vergi ve ceza sorumlularına bildirilmeyeceği, ancak tatil süresi içinde gerçekleşen tebligat işlemlerinde sürenin mali tatilin son gününden itibaren işlemeyeceği başlayacağı ifade edilmiştir.

5604 sayılı Kanunun gerekçesi, “Bilindiği gibi; ülkemizde vergi mükelleflerinin başta Maliye Bakanlığı olmak üzere diğer kamu kurumlarıyla olan ilişkilerini, büyük oranda 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre yetki almış meslek mensupları yürütmekte, verilmesi gereken beyan ve bildirimleri düzenlemektedirler. Mükelleflerin elde ettikleri gelirlerinin beyanı, vergilerinin ödenmesi, çeşitli yasal yükümlülüklerinin tam ve zamanında yerine getirilmesi ve ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümü gibi önemli hususlar, ilgili yasalarda belirlenmiştir. Bu ve benzeri görevleri yerine getiren meslek mensupları ve personeli, güncel mali ve ekonomik işler nedeniyle yoğun ve yorucu iş temposu ve kendilerine ayrılan bir tatil zamanı

olmaması dolayısıyla dinlenememekte, bu durum muhasebe işlemlerinin, mali işlemlerin ve diğer çeşitli işlerin verimini düşürmekte, düzenli olarak yürütülmesini engellemekte, ülke ekonomisine ve sosyal hayata olumsuz etkide bulunmaktadır. 1982 Anayasasının 49 uncu maddesinde yer alan “Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.” hükmünün yanı sıra dinlenmenin de her çalışanın hakkı olduğu Anayasada belirtilmiştir.” şeklinde ifade edilmiştir.

Candan, “....Mali tatilin, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usul Hakkında Kanunda öngörülen idari dava açma sürelerine ve vergi ile ilgili olmayan işlemlere ilişkin dava açma sürelerine de etkisi yoktur.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Danıştay 3. Dairesi bir kararında, “6183 sayılı Kanun ile ilgili olan işlemlere karşı açılan davalarda mali tatil hükümlerinin uygulanmayacağı” şeklinde karar vermiştir.

Danıştay 4. Dairesi bir kararında, “...ödeme emirlerinin 5604 sayılı Kanuna göre 1 Temmuz’da başlayan mali tatil süresi içinde 5.7.2007 günü tebliğ edildiğinin anlaşıldığı, bu durumda 5604 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yer alan mali tatil süresi içinde gerçekleşen tebligat işlemlerinde sürenin mali tatilin son gününden itibaren işlemeye başlayacağı yolundaki düzenleme uyarınca mali tatilin sona erdiği, 20 Temmuz 2007 tarihini izleyen günden itibaren 7 günlük dava açma süresi içinde, 26.7.2007 tarihli dilekçe ile açılan davanın süresinde olduğundan bahisle süre aşımı nedeniyle davayı reddeden, İstanbul 4.Vergi Mahkemesi’nin 18.9.2007 gün ve E:2007/2057, K:2007/2057 sayılı kararının bozulması” şeklinde karar vermiştir.

Buradaki sorun 5604 sayılı Kanun’un 1. maddesinin 3. fıkrasında yer alan, “... vergiyle ilgili işlemlere ilişkin dava açma süreleri” ifadesinden

kaynaklanmaktadır. Ödeme emrine karşı dava açma süresinin işlemeyeceği görüşüne sahip olanlar belirtilen ifade de sınırlayıcı bir ifadeye yer verilmemiş olması nedeniyle sürenin işlemeyeceğini düşünmektedirler.

Mali tatilin amacının 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre yetki almış meslek mensuplarının dinlendirilmesi olduğu hususu yukarıda ifade edilmişti. Bu amaçla çıkarılan 5604 sayılı Kanunda hangi işlemler için mali tatilin uygulanacağı hususları yasal düzenlemeye bağlanmıştır. Maddelere bakıldığında, uzamasına karar verilen sürelerin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nda düzenleme altına gerek vergi dairelerinin gerekse mükelleflerin yükümlülüklerine ilişkin olduğu görülecektir. Mesela Kanunun 1. maddesinin 5. fıkrasında bildirim yapılmayacak işlemler içinde vergi ve ceza ihbarnamesine yer verilmiş ancak ödeme emrine yer verilmemiştir. Meseleye bu açıdan ve bir bütün olarak baktığımızda Kanun koyucunun amacının meslek mensuplarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nda belirtilen hususlar için dinlendirmek olduğu sonucuna varılabilir. Bu nedenle 6183 sayılı Kanunda düzenlenen ödeme emrine karşı dava açma süresi mali tatilde işlemeye devam edecektir denilebilir.

Durum bu olmakla birlikte, meseleye bir de hak arama hürriyeti açısından bakılması gerektiği kanaatindeyiz. 5604 sayılı Kanun’un bir bütün olarak değerlendirilmesinden ödeme emrine karşı dava açma süresinin uzamayacağı sonucu çıkıyor ise de, 5604 sayılı Kanun’un 1. maddesinin 3. fıkrasında yer alan, “... vergiyle ilgili işlemlere ilişkin dava açma süreleri” ifadesinin meydana getirdiği kavram kargaşası ile yargı mercileri arasındaki görüş ayrılıkları birarada değerlendirildiğinde bu konuda yeni yasal düzenleme yapılana ya da bu hususta yargı mercilerinin görüşlerinde birlik sağlanana kadar ödeme emrine karşı açılacak davada sürenin işlememesi gerektiği kanaatindeyiz.

D- İdari İzin Dava Açma Süresine Etkisi

En azından, ödeme emrinde mali tatilin dava açma süresini etkilemeyeceği yönünde bir şerh bulunmaması halinde yargı mercilerince sürenin işlemeyeceği yönünde karar verilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Devlet memurlarının bayramdan önceki ve sonraki birkaç günde Bakanlar Kurulu kararı ile izinli sayılmaları "idari" izin günü olarak adlandırılmıştır.

İdari izin ilan edilen günlerde Mahkemelerde yeteri miktarda memur görevlendirilmek suretiyle dava dilekçesi, savunma, replik-düplik dilekçeleri, istinaf-temyiz vb. dilekçeler kabul edilmektedir.İdari izin günlerinde yasal olarak karar verilmesine engel bir durum da bulunmamaktadır.

2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'da sayılan tatiller arasında idari iznin sayılmamış olması ve yukarıda belirtilen işlemlerin Mahkemelerde idari izin gününde de yapılıyor olması nedeniyle yargı mercilerinde idari iznin dava açma süresini etkilemeyeceği görüşü hakimdir.

Danıştay 7. Dairesi bir kararında, kamu çalışanlarının idari izinli sayılmasının dava açma süresini etkilemeyeceği gerekçesiyle, davayı süre aşımı yönünden reddeden yerel Mahkeme kararını onamıştır.

Danıştay 3. Dairesi bir kararında, "...Ramazan Bayramı nedeniyle 15-19 Nisan günlerinin tatil olması yoluyla Başbakanlık genelgesi ile verilen idari izin resmi tatil sayılamayacağından temyiz süresini" durdurmayacağı" şeklinde karar vermiştir.

Aksi yönde yani idari izin halinde dava açma süresinin uzayacağı şeklinde Danıştay 4. Dairesince verilmiş karar da bulunmaktadır.

İdari izinle ilgili olarak dava açma süresi konuda yaşanan tartışmanın sebebi, toplumda bugünlerin tamamen tatil edildiği ve yukarıda belirtilen

işlemlerin yapılmadığı konusunda oluşan kanaatten kaynaklanmaktadır.

3-4 yıl kadar önce hazırlanan İdari Yargıda İş Yükünün Azaltılması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağınının 11. maddesinde idari izin günleri 2577 sayılı Kanun'un 8.maddesinde düzenlenmek suretiyle dava açma süresinin uzaması amaçlanmıştır. Ancak aradan geçen zamana rağmen bu konuda herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

Kanaatimizce olaya mevzuat yönüyle bakıldığında idari izin günlerinde dava açma süresinin uzamayacağı konusunda tereddüt bulunmamaktadır. Ancak meseleye hak arama açısından bakıldığında ise toplumda bugünler için oluşan algının yukarıda belirtilen taslak da dikkate alındığında gözardı edilmemesi gerektiği kanaatindeyiz.

E- Düzeltme Şikayet Başvurusunun Dava Açma Süresine Etkisi

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 116. maddesinde, Vergi hatası, vergiye mütaallik hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınması olarak tanımlanmış, devamı maddelerinde hesap hataları ve vergilendirme hataları sayılmış ayrıca düzeltme başvurusunun vergi dairesine, şikayet başvurularının Gelir İdaresi Başkanlığına yapılacağı düzenlemelerine yer verilmiştir.

Danıştay VDDK bir kararında, hissesini devrettiği tarihten sonraki dönemlere ilişkin vergi borçlarından sorumlu tutulamayacağı veya borcun zamanaşımına uğradığı yolundaki davacı iddialarının, ödeme emrine karşı süresinde açılan davada incelenebileceği ve ödeme emrine karşı düzeltme ve şikayet yolunun izlenmesine olanak bulunmadığından dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmediği gerekçesiyle yerel Mahkemenin verdiği ısrar kararını onamıştır. Danıştay VDDK başka bir kararında, "Vergi

muamelelerindeki hataların giderilmesini amaçlayan düzeltme yolu, kamu alacaklarının güvenceye bağlanması yahut tahsili amacıyla tahsil dairelerince 6183 sayılı Yasa uyarınca yapılan işlemleri kapsamamaktadır.” şeklinde karar vermiştir.

Yukarıda atıf yapılan kararlardan anlaşılacağı üzere yargı mercileri, ödeme emrine karşı düzeltme-şikayet başvurusu yolunun kapalı olduğu görüşündedirler.

213 sayılı Kanunun vergi hatasını tanımladığı maddesinde yer alan “alınması” ibaresi tahsil kavramı ile ilgili olduğundan ödeme emrine karşı düzeltme-şikayet başvurusu yolunun açık olduğu kanaatini taşımaktayız. Burada ikili bir ayırım yapmak gerekmektedir. Ödeme emrine karşı dava açma süresi içinde yapılan düzeltme başvurusunun reddi üzerine açılacak davada 6183 sayılı Kanun’un 58. maddesinde yer alan itiraz nedenleri yanında 213 sayılı Vergi Usul Kanun’unda belirtilen hesap ve vergi hatalarının da değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ödeme emrine karşı dava açma süresinin kaçırılması halinde ise, ödeme emrine karşı yapılacak düzeltme başvurusu ve akabinde şikayet başvurusunun (bu halde şikayet yoluna başvurulması zorunlu olduğundan) reddine dair işleme karşı açılacak davada ise yalnızca 213 sayılı Vergi Usul Kanun’unda yer alan hesap ve vergilendirme hatalarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Biz hak arama hürriyetinin, bu geniş yorumlamayı gerektirdiği kanaatini taşımaktayız.

F- Mücbir Sebebin Dava Açma Süresine Etkisi

Mücbir sebep, geniş anlamda, bir hakkın kullanılmasını, bir borcun ya da ödevin yerine getirilmesini engelleyen, önceden öngörülmesi ve önlenmesi imkansız olan her türlü olay; dar

anlamda ise, kişinin iradesi dışında oluşan dış kaynaklı olaydır.

Mücbir sebep halinde dava açma süresinin uzayıp uzamayacağı konusu yargı mercilerinin farklı kararları bulunmaktadır.

Danıştay 9. Dairesi bir kararında, “Her ne kadar davacı tarafından yetkili şirket müdürünün 16.1.2006 tarihinde hastalanması nedeniyle 16.1.2006 ila 31.1.2006 tarihleri arasında raporlu bulunduğu, bu sebeple söz konusu sürede dava ikame edilemediği ileri sürülmekte ise de; 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mücbir sebepler başlığı altında yer alan 13. maddesinin 1. fıkrasında, vergi ödevlerinden birinin yerine getirilmesine engel olabilecek derecede ağır kaza ve ağır hastalık hallerinin mücbir sebep olarak kabulünün gerektiği belirtilmiş olup, anılan Yasanın 13. maddesinde sayılan mücbir sebepler vergi ödevlerinin yerine getirilmesine ilişkin süreleri keseceğinden, vergi ve ceza muhataplarının adlarına tarh olunan vergi ve kesilen cezalara karşı açacakları dava; dava açma sürelerini kesmeyip, dava açma mükellefin ödevlerinden sayılamayacağından ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ile bu Kanunun 31.maddesiyle yollamada bulunulan Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun, İdari Yargılama Usulünde tatbik edilmesi gereken maddeleri arasında, dava açma süresinin hastalık veya sair mücbir sebepler halinde duracağına dair bir hüküm de yer almadığından ileri sürülen iddiada isabet bulunmamaktadır. Kaldı ki, rahatsızlığı nedeniyle davasını bizzat açamayan davacının davasını her zaman için tayin edeceği bir vekil vasıtasıyla süresinde açması da mümkündür.” şeklinde karar vermiştir.

Bu konuda, mücbir sebep halinin genel hukuk kuralı olduğundan bahisle dava açma süresinin uzayacağı yönünde Danıştay 7. Dairesi ve Danıştay 4. Dairesi tarafından verilmiş kararlar da bulunmaktadır.

Mücbir sebep nedeniyle dava açma süresinin uzayacağına ilişkin 2577 sayılı Kanunda, bu Kanunun 31. maddesinin 6100 sayılı Kanuna atfı yaptığı hususlar ile 213 sayılı Vergi Usul Kanuna yapılan atıflarda herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Makalenin konusu olan ödeme emrinin düzenlendiği 6183 sayılı Kanun'da da bu konuda herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Olaya yalnızca mevzuattaki düzenleme boyutuyla bakıldığında mücbir sebep halinde dava açma süresinin uzamayacağını söyleyebiliriz.

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün "Başvuru süresi ve mazeret" başlıklı 64. maddesinde "Başvurucu mücbir sebep veya ağır hastalık gibi haklı bir mazereti nedeniyle süresi içinde başvurusunu yapmadığı takdirde, mazeretinin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde ve mazeretini belgeleyen delillerle birlikte başvurabilir. Komisyonlar raportörlüğünce mazeretin kabulünün gerekip gerekmediği yönünde karar taslağı hazırlanır. Komisyon, öncelikle başvurusunun mazeretinin geçerli görülüp görülmediğini inceleyerek mazereti kabul veya reddeder." düzenlemesine yer verilmiştir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 95. maddesinde, "Elde olmayan sebeplerle, kanunda belirtilen veya hâkimin kesin olarak belirlediği süre içinde bir işlemi yapamayan kimse, eski hâle getirme talebinde bulunabilir." düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda metni verilen yasal düzenlemelere bakıldığında, vergi yargılamasında mücbir sebebin dava açma süresine etkisi konusunun hak arama hürriyet açısından ve farklı yargı kollarında birliğin sağlanması adına bir an önce yasal olarak düzenlenmesi gerekli olduğunu, yasal düzenleme yapılan kadar da mücbir sebep halinde bu durumun ispatı şartıyla dava açma süresinin hak arama hürriyeti açısından uzaması gerekliliğinin yargı mercilerince dikkate alınması gerektiğini düşünmekteyiz.

IV. SONUÇ

Ödeme emrine karşı açılacak davalarda bazı durumlarda, Kanun Koyucunun yasal düzenlemeleri yeterince açık düzenlememesi, vergi dairelerinin tesis ettikleri işlemde mükelleflere belirtilen durumlar özelinde yeterli bilgilendirme yapmaması ve yargı mercileri arasında fikir birlikteliğinin bulunmaması çok ciddi hak kayıplarına sebep olmaktadır. Hak kaybına sebebiyet vermemek adına ilgili konularda açık ve tartışmaya yer vermeyecek usuli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Yargı mercileri arasında bile fikir birlikteliği olmayan konuların mükellefler ya da vekilleri tarafından bilinmesinin beklenmesi hakkaniyetli olmayacaktır. Bu nedenle makalede belirtilen konularda yasal düzenleme yapılan kadar yargı mercilerinin daha müsamahalı davranması gerektiği kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

ALPER Aydın, Vergi Mahkemelerinde Dilekçeler Üzerinde İlk İnceleme, Selçuk Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dergisi, C. 1, S. 1, 2018,

ASLANPINAR Burak, Mali Tatil ve Adli Tatilin Vergi Yargısındaki Sürelere Etkisi, Yaklaşım Dergisi, Temmuz/2010, Sayı 211

CANDAN Turgut, Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu, PwC Yayınları, İstanbul 2015,

CANDAN Turgut, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara, 2007

ÇELİK Binnur, Kamu Alacaklarının Tahsil ve Takip Hukuku, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2001

İHTİYAR Önder, Kamu İcra Hukukunda Ödeme Emrine Karşı Dava Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

TEKİNSOY Ayhan.M, İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulmasına İlişkin Kararlara İtirazda Özel Durum, Çalışmaya Ara Verme Süresi İçinde İtiraz, Ankara Barosu Dergisi Yıl.85, S.4,

www.turkhukuk sitesi.com

<https://www.anayasa.gov.tr>

<https://www.kazanci.com.tr>

www.hukukmedeniyeti.org

www.aghukuk.org

Danıştay Dergisi

**ÜLKELERİ
SAVAŞLARIN
DEĞİL, İYİ
PAZARLAMA
YAPAN
ŞİRKETLERİN
BÜYÜTTÜĞÜ BİR
DÜNYA...**

ÜVEY EVLAT B2B PAZARLAMA VE BİLİNMEZ MEŞHURLARI

Ülkeleri savaşların değil, iyi pazarlama yapan şirketlerin büyüttüğü modern dünyada, ülke ekonomisinin en az yarısında belirleyici olan B2B pazarlama, üzerine yeterince araştırma yapılmadığı, farkları anlaşılıp tanımlanmadığı ve kendine özgü tarafları hususen ve tekrarla çalışılmadığı için tüm pazarlama disiplininin üvey evladıdır!

► Kutalmış Emre Ceylan

Statista'nın "2017 B2B (işletmeden işletmeye) E-Ticaret Raporu"na göre; dünya genelinde 7.7 trilyon dolar B2B, 2.3 trilyon dolar B2C e-ticaret yapılmaktadır. B2B e-ticaret, B2C'nin yaklaşık 3,5 katıdır. Finlandiya'da e-ticaretin %61'i, İngiltere'de %48'i işletmeler arasında gerçekleşmektedir.

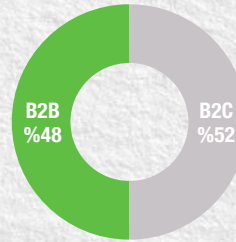
Global B2C E-ticaret 2.3 trilyon dolar

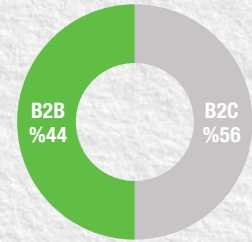
Global B2B E-ticaret 7.7 trilyon dolar

Türkiye Fortune 100 şirketlerinin 48'i, cirosu itibariyle %44'ü sadece B2B (işletmeden işletmeye) alanında faaliyet gösteren işletmelerdir. Üstelik B2C olarak saydığımız şirketler arasında Opet ve Turkcell gibi, müşterilerinin önemli bir kısmı şirket-kurum olan ve Ülker gibi son tüketici ürünü üretmesine rağmen onlarca toptancı ve bayi ile müşteri ilişkisi yürüten işletmeler bulunmaktadır.

Fortune 100 Türkiye Şirketleri
(Adede göre)

Fortune 100 Türkiye Şirketleri
(Ciroya göre)

Ticaret ve pazarlama içinde önemli bir yere sahip olmasına ve kullanışlı bilgiye çok ihtiyaç olmasına rağmen, "B2B pazarlama" yayınlar içinde hak ettiği ağırlığa sahip değildir. Dünyanın önde gelen akademik pazarlama yayınlarından Journal of Marketing'te (JM) yılda 5 kez (tüm içeriğinin %7'si), Journal of Marketing Research'te (JMR) yılda 2 kez (tüm içeriğinin %2,5'i) ve Marketing Science'ta (MS) yılda birden daha az yayın çıkmaktadır (Lilien & Gerwal, 2012). İsmi ve ana konusu B2B araştırmaları olmasına rağmen Industrial Marketing Management'in %37'si, Journal of Business and Industrial Marketing'in %8'i B2B pazarlama konularını ele almaktadır.

Türkçe yayınlar konusunda kapsamlı bir analiz yok ama yurtdışı kaynaklardan daha da zayıf olduğunu, işletmeden işletmeye pazarlama yönetiminde çalışan bütün profesyoneller ve iş sahipleri bilir: İsminde pazarlama kelimesi geçen ve internet kitapçılarında satılan yaklaşık 300 kitabın;

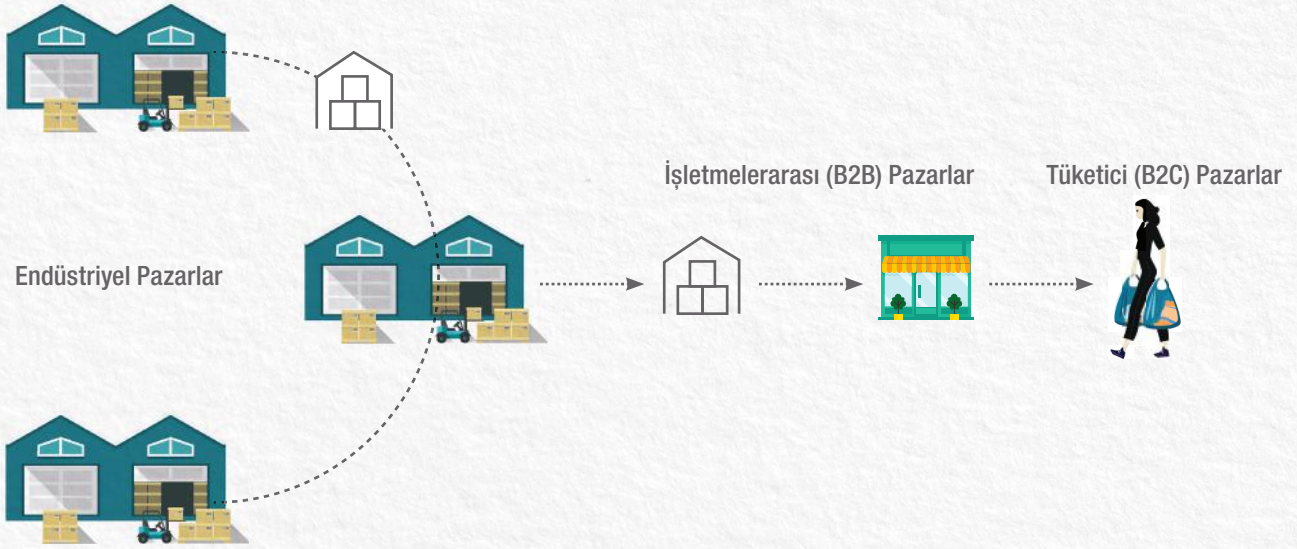
- 2 tanesi "Endüstriyel Pazarlama" için yazılmış ders kitabı,
- 5 tanesi B2B pazarlamanın muhtelif boyutlarını ele alan kitap (fuar pazarlaması, B2B marka yönetimi vb.),
- 20 tanesi B2B pazarlama konularına "kısmen değinen" kitaplardır.

Onun dışındaki eserlerin farklılığa vurgu yapmadığı veya "B2B pazarlamada da işe yarayacak" bilgiler sunmadığı görülmektedir.

2 ders kitabı ise sadece Endüstriyel Pazarlama yani “hammadde ve yarı mamul gibi endüstriyel ürünlerin satışı”nı ele almış ve “son tüketici ürünlerinin işletmeler arası ticarete konu olma şeklini” kapsam dışı bırakacak bir içerikle yazılmıştır.

Aslında bilinmesi gereken ilk konu da burada ortaya çıkmaktadır. Ticarete konu olan mal, üretim sürecinin bir parçası olduğu sürece endüstriyel pazarlamanın ilgi alanındadır. Ancak imalat bitmesine ve ürün son halini almasına rağmen ürünün “işletmeden işletmeye” yolculuğu devam eder. Bu sebeple B2B pazarlama, Endüstriyel pazarlamayı da kapsayan bir üst kümedir.

Bu konuyu bir şekil üzerine daha kolay gösterebiliriz:

Bu açıdan bakıldığında, son tüketiciye perakende noktalarında yapılan satış (ve pazarlama) dışında kalan tüm konular B2B pazarlamanın kapsamındadır.

B2B pazarlamanın son tüketici pazarlarından (B2C) ayrılan kısımlarını ve uygulamada kendine özgü hal alan kısımlarını şu 4 başlıkta toplamak mümkündür:

1. MÜŞTERİ YÖNETİMİ

B2B pazarlamanın öncelikli farklı tarafı müşteri yapısının ve yönetiminin B2C'den çok farklı olmasıdır. Satınalma karar süreçleri karmaşık, uzun dönemli ama az sayıdaki alıcının rasyonel olmaya çalıştığı bir ortamda gerçekleşir satışlar.

Tekstil kimyasalları üreten ve satan bir firma iseniz, ticaretinizi birkaç yüz adet boyahane ile sınırlı tutmak zorundasınız. Tüm dünyadaki müşterilere hitap etmeye başlarsanız bile sayısı limitlidir. Hedef kitleniz pek çok parametreden etkilendiği için verilen satınalma kararı daha karmaşık bir denklemin sonucudur.

Üzerine kıyafet beğenen bir genç değil de, satınalma ve maliyet hedeflerini tutturmak zorunda olan satınalmacılar olduğu için muhataplarınız, daha mantıklı olmaya çalışırlar. Müşteriler, yaptıkları satınalmalardan dolayı başkalarına hesap verirler çünkü B2C'de olduğu gibi kendi kişisel paralarını harcamazlar. (işletme sahibi bile olsalar harcadıkları kişisel bütçeleri değildir). Bu yüzden tüketici davranışı konusu yerini satınalmacı davranışına bırakır.

Uygulamada: Alışverişi satış şeklinde değil “müzakere” şeklinde ele almak daha sağlıklı olur. Çok sayıda tekil müşteriye değil, az sayıda büyük müşteriye hizmet verilmesi gerektiği için müşteri yönetimi yepyeni bir hal alır. Müşteri hedefleri, gerçekleşme takibi, müşteriye sunulacak ödül programları, yeni müşteri bulma ve sürekli müşteri haline getirme yöntemleri B2C’den çok farklı şekilde yapılır.

Müşteriler, ürünü ya teknik amaçlarla üretimlerinde kullandıkları için (bir plastik fabrikası için polipropilen) veya ticari bir mal (bir giyim toptancısı için mamul bebek kıyafeti) olarak gördükleri için iyi tanımak zorundadırlar. Müşteri eğitimleri B2B pazarlamanın bilinmez meşhurlarındandır. En kritik konudur ama neredeyse hiçbir kaynak bu konuda açık bir yöntem önerisi sunmaz. Oysa ki kendi müşterilerini eğitmek için müfredat oluşturmuş, müşterinin personelini sınav diyebileceğimiz aşamalardan geçiren öyle güzel örnekler var ki..

Çocuklarına gıda satın alan bir baba değil de, aldığı üründen para kazanmaya çalışan bir toptancı-bayi veya daha doğru maliyetle üretim yapmaya çalışan bir fabrika olduğu için muhatabınız, sunacağınız “çözüm” çok iyi tanımlanmalıdır. Tanımladığınız bu çözümün izah yöntemleri üzerinde hususen çalışılmalıdır. Yaptığınız segmentasyona (sınıflamaya) göre hangi hedef kitleyi amaçladıysanız, çözümünüz bu hedefe uygun şekilde dizayn edilmelidir. Zaten sınıflama da son tüketici pazarlarında alışık olduğumuz sınıflama değildir:

Son tüketici pazarlarında özellikle hızlı tüketim mallarında (FMCG) 10-12 civarında müşteri sınıfından bahsetmek mümkünken bunlar B2B pazarlamada çoğunlukla 4’e düşer:

Sunduğunuz çözümün müşteriye ne değer kattığı ve birkaçını birden hedeflediyseniz “sektörünüzdeki bu sınıftaki müşterilere ne değer” sunacağınız ve ifade şekliniz başarınızdaki temel belirleyici halini alır.

Müşterinin yönetimi ilişki yönetimi olduğu için saha ekibinin sevk ve idaresi “büyük resmin parçası” olarak yapılır. Çeken sistem yerini iten sisteme bıraktığı için, bu “kurgulu müşteri ziyaretleri” bilinmez meşhurlardan biridir.

2. ÜRÜN VE FİYATLAMA

B2B pazarlamada ürünler daha karmaşıktır. İmalat süreçlerinde kullanıldığı için ürünlerin anlaşılması uzmanlık gerektirir. B2B pazarlar daha az inovasyon içerir çünkü müşterinin teknolojisi ve tekniğine dayalı bir iş yapılıdır. Bir ambalaj şirketi olarak müşteriye sunduğunuz kapak şekli değiştiğinde, müşterinin de yatırım yapması gereken bir durum oluşur. Bir diğer fark, B2C’de üzerine büyük çalışmalar yapıldığı “rafta duruş ve ambalaj tasarımları” endüstriyel ürünlerde daha az önemlidir. Çünkü, son tüketicide ambalaj ürüne albeni katar, B2B’de taşıma güvenliği sağlar. Ürün veya hizmetin fiyatlanması konusunda “değer temelli yaklaşımlar” yerini “maliyet temelli yaklaşıma” bırakır.

Uygulamada: Tüketici araştırmaları sonucu olarak yaygın bir şekilde dolaşan “fiyat müşterinin şirketi terk etmesinde sonradan gelen unsurlardandır” söylemi B2C’de geçerli olabilecek bir iddiadır. Fiyat B2B’nin en önemli konusudur

çünkü yukarıda sayılan sebeplerle makul davranmak durumunda olan “hesabını bilen” satınalmacı fiyat bazlı olarak düşünür. Muhatabınız tabii ki, ürünün kaç lira olduğu kadar toplamda elde ettiği değere, makul şekilde işini görme durumuna bakar.

Hedef sınıflara uygun ürün-fiyat karmasını oluşturmak hakkında az kaynak bulunan bir diğer bilinmez meşhurdur. Ürünlerin belli dönemlerle elenmesi, satış hızı analizleri ile yenilik kararlarının verilmesi, çok iyi bir ürün sınıflandırması, yeni ürün geliştirme aşamalarının iyi yönetilmesi, fiyatlarla dengesini bütüncül olarak sağlayabilmek, müşteri politikaları ile uyumlu bir iskonto yapısı kurmak -söylemesi kolay, yapması zor- duruma özel çözüm isteyen işlerdendir.

3. PAZARLAMANNIN ÜSTLENDİĞİ RISK

B2B pazarlar tahsilat riski taşır, B2C pazarlarda böyle bir risk yoktur. İlişkiler uzun süreli olduğu ve “cari” çalışmak belli bir süre sonra bir gereklilik halini aldığı için müşteriyi finanse etmek gerekir. Hiçbir süpermarket veya giyim mağazası müşterinin finans yükünü üstlenmez.

Uygulamada: Tahsilat riski özellikle kriz dönemlerinde en kritik konu olmasına rağmen “kullanılabilir bilginin” az olduğu konudur. Hedeflenen ciro ile oranlanmış, müşteri ödeme kabiliyetlerinin yakından takip edildiği, müşteri riskinin sınıflara ayrıldığı “ümit ile korku arasında” bu süreci yönetmek her B2B işletmede yeniden düşünülmesi gereken ve B2C kitaplarımızda hiç yer almayan diğer bilinmez meşhurdur.

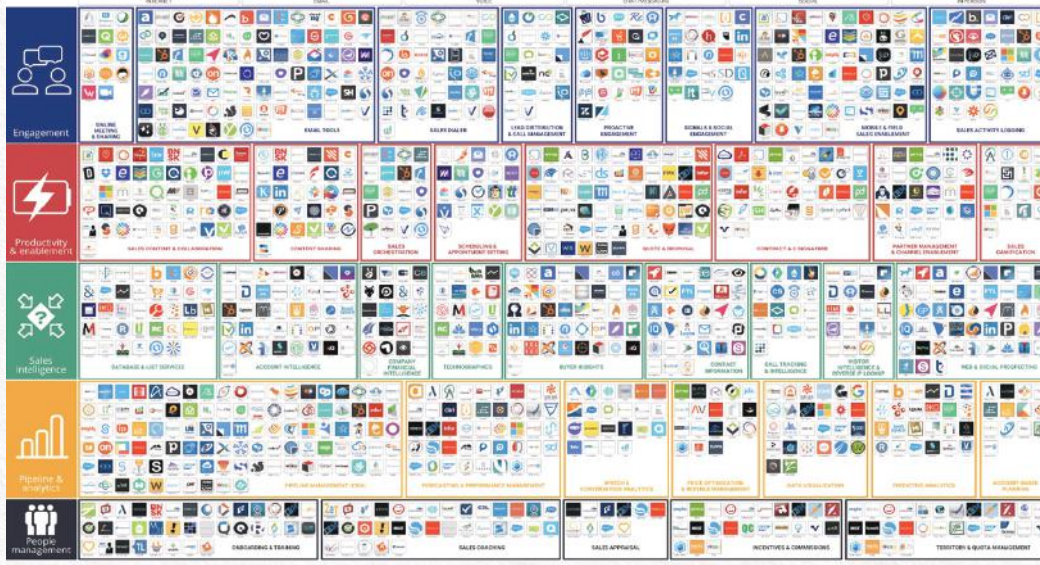

4. DİJİTAL PAZARLAMA ve TEKNOLOJİ KULLANIMI

B2B işletmelerde uygulanması gereken dijital pazarlama yöntemleri de göz ardı edilmektedir. Yöneticiler, B2B kavramını, dijitalde “sadece toptancılara açık e-ticaret sitesi ile eş anlamda” kullanan yazılım uzmanlarının kullanımıyla limitli tutup, dijital pazarlamanın B2B’deki öneminden uzak kalmışlardır. Oysaki, B2B dijital pazarlama, websitesi yönetiminden çok daha fazlasıdır ve kullanılabilir dijital pazarlama kanalları açısından B2C’den önemli

ölçüde ayrışır. Örnek vermek gerekirse, e-mail pazarlaması B2B işletmelerin %79'u için en önemli dijital pazarlama kanalı iken, B2C işletmelerin %87'si için en önemli dijital pazarlama kanalı sosyal medya ağlarıdır. Yanlış sosyal medya ağlarında harcanmış kaynaklar, ülkemizin heba edilmiş birikimidir.

Uygulamada: Dijital teknolojiler B2B işletmeleri -B2C işletmelerden farklı olarak- daha derinden etkilemiş, bir B2B pazarlamacının müşterileri ile ilişki geliştirme ve satış yapma süresini 5 sene önceye kıyasla yarıya indirmiştir. B2B işletmelerde satış ve müşteri ilişkileri yönetimini dijitalleştiren 700'ün üzerinde araç vardır. Whatsapp gibi iletişim araçları ekibe hızlı geribildirim yapmayı ve ürün fotoğraflarını anlık olarak müşteri grupları ile paylaşmayı, Teamgram gibi araçlar hızlı teklif vermeyi ve müşterinin teklife tepkisini ölçmeyi, LinkedIn Sales Navigator gibi araçlar ise hedef müşterilerin karar vericilerine doğrudan erişmeyi mümkün kılar hale getirmiştir. Dijital pazarlama ve teknoloji kullanımı B2B pazarlama yapan şirketlerin hızla adapte olmaları gereken pek çok konu içerir.

B2B Satış
ve müşteri
ilişkileri
yönetimi için
dijital araçlar

Kaynak: VB Profiles, designed by Nicholas De Kouchkovsky

Ülkeleri savaşların değil, iyi pazarlama yapan şirketlerin büyüdüğü bir dünyada, ülke ekonomisinin en az yarısında belirleyici olan B2B pazarlama, üzerine yeterince araştırma yapılmadığı, farkları anlaşılıp tanımlanmadığı ve kendine özgü tarafları hususen ve tekrarlar çalışılmadığı için tüm pazarlama disiplininin üvey evladıdır. B2B pazarlama yönetiminde çalışan profesyoneller bilgi alacakları kaynak bulmakta zorlanmakta ve kendi yöntemlerini deneyerek geliştirmek veya B2C üzerine yazılmış kitaplardan çıkarımlarla kendi yollarını aydınlatmaya çalışmaktadırlar. Bazıları da "teori ile pratik birbirine uymaz" diyerek bilgi kaynağı bulamamalarını yazın dünyasının uygulamadan uzaklığına bağlamaktadırlar. Sahaya yakın görev yapan B2B pazarlamacılar tarafından çok iyi bilinmesine rağmen kaynaklar arasında pek yeri olmayan;

- Sıkı müşteri politikasına bağlı müşteri eğitimleri,
- Doğru yöntemlerle anlaşılmalı segmentlere göre sektörel ürün-fiyat karmaları,
- Bir tanesinin maliyetinin ortalama 100 TL'yi geçtiği yurtiçi ziyaretlerin -kurgu-bilgi dairesinde- büyük resmin parçası olarak icrası,
- Riskin iyi tartıldığı temkinli satış yaklaşımları geliştirmek

B2B pazarlamanın bilinmez meşhurlarından bazılarıdır.

Devletin ilgili kurumları, akademisyenleri, eğitimcileri yani pazarlamaya ve rekabet gücünü arttırmaya kafa yoran tüm aydınları, B2B Pazarlamanın önemini kavramadıkları, işletmelerin bu konulardaki somut ihtiyaçlarını görmedikleri ve işe yarar bilgi üretmek için çaba sarf etmedikleri sürece, Türkiye'nin kalkınmasından ve tüm dünyada etkin bir rol üstlenmesinden bahsetmek mümkün olmayacaktır.

VERGİSEL KONULARDA FİNANSAL BİLGİ DEĞİŞİMİ BAŞLIYOR

► Sedat Safran

Uluslararası düzeyde vergide şeffaflık sağlanması amacıyla, dünya genelinde banka bilgilerinin gizlenmemesi konusunda uzlaşmıştır. Sözleşmeye taraf olan tüm ülkeler işbirliği yaparak vergi kaçaklarını en aza indirmeyi hedeflemektedir. Otomatik bilgi değişimi taahhüdünün yerine getirilmesi hususu hem OECD hem de Avrupa Birliği nezdinde “kara liste” olarak da adlandırılan vergisel açıdan işbirliği yapmayan veya şeffaf olmayan ülke listeleri ve benzeri uygulamalar ile takip edilmekte ve bilgi değişiminde bulunmayan ülkelere çeşitli tedbirler uygulanması konusunda çalışılmaktadır. Ayrıca ülkelerin otomatik bilgi değişimine ilişkin tutumları, uluslararası finans ve kredi kurumları nezdinde de dikkate alınmaktadır. Avrupa Birliğinin uygulaması muhtemel yaptırımlara örnek olarak “Sürdürülebilir Gelişme İçin Avrupa Fonundan kesintilerin ve garanti kısıtlamalarının uygulanması, üye ülkeler tarafından belirli işlemlere yönelik sıkı denetimlerin yapılması ve bazı giderlerin reddedilmesi verilebilir.¹

¹Finansal Hesap Bilgilerinin Vergi Konularından Karşılıklı Olarak Otomatik Değişim Standardı Bilgilendirme Rehberi, Gelir İdaresi Başkanlığı, 2020

Avrupa Birliği üyesi ÷lkelerinin tamamının yanı sıra İsviçre, Norveç, Brezilya, Hindistan başta olan üzere 136 ÷lkenin taraf olduğu anlaşma Türkiye tarafından da imzalanmış ve 31.12.2019 tarihi itibariyle onaylanmıştır. Buna göre anlaşmaya taraf olan ÷lkeler mütekabiliyet ilkesi çerçevesinde, ilgili ÷lkede yerleşik bulunanlara ait finansal hesap bilgi ve detaylarını ayrıca bir talebe gerek kalmaksızın, finansal kuruluşlardan toplayıp, her yıl düzenli olarak ilgili ÷lkelerle paylaşacaktır. Türkiye’de bu minvalde bilgi toplamaya ve paylaşmaya yetkili kuruluş Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı Gelir İdaresi Başkanlığıdır.

Otomatik bilgi değişimi, gerçek veya tüzel kişilerin, yerleşik olduğu ÷lke dışındaki diğer ÷lkelerde bulunan finansal hesap bilgilerinin, yerleşik (mukim) olunan ÷lkeye, her yıl diğer ÷lke vergi idarelerince, vergisel amaçlarda kullanılmak üzere otomatik olarak elektronik veri tabanı üzerinden gönderilmesidir.

Örneğin; İsveç'te yerleşik bir Türk vatandaşının Türkiye'de bulunan ve kapsama giren banka hesabına ilişkin bilgilerin müteakabiliyet (karşılıklılık) esasında paylaşımıdır. Türkiye'de yerleşik bir İsveç vatandaşının İsveç'te sahip olduğu banka hesabının bilgisi de İsveç'ten alınacaktır. Türkiye'de yerleşik bir İsveç vatandaşının İsveç'te sahip olduğu banka hesabının bilgisi de İsveç'ten alınacaktır.

Bu kapsamda; mevduat, saklama ve yatırım kuruluşları ile belirli sigorta şirketleri nezdindeki;

- Mevduat hesapları,
- Saklama hesapları,
- Ortaklık ve borç ilişkisi menfaati,
- Nakdi değer sigorta sözleşmeleri,
- Düzenli ödeme sözleşmelerine ilişkin finansal bilgiler paylaşılacaktır.

Değişime tabi tutulacak bilgiler;

- İlgilinin adı ve soyadı,
- Adresi,
- Yerleşik (mukim) olduğu ülke ve vergi kimlik numarası (VKN),
- Doğum yeri ve tarihi,
- Hesap numarası, hesap bakiyesi ya da değeri,
- Hesaba yıl içinde ödenen faiz, temettü gibi gelirlerin ya da hesapta tutulan varlıklardan elde edilen gelirlerin toplam brüt tutarı gibi bilgilerden oluşmakta olup, gayrimenkul ve taşıt bilgileri otomatik bilgi değişimi kapsamında değildir.

Otomatik Bilgi Değişimin Sisteminin İşleyişi

Türkiye'de bulunan finansal kurum ve kuruluşlar, tespitini yaptıkları hesaplara ilişkin detay bilgileri GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞINA (GİB) bildirecek ve GİB'te bahse konu bu bilgileri elektronik veri tabanı üzerinden ilgili ülke birimlerine gönderimini sağlayacaktır. Aynı şekilde sözleşmeye taraf olan diğer ülkelerin vergi idareleri de, yıl içinde edinmiş oldukları finansal hesap bilgilerini Türkiye'ye gönderecektir. İlgili ülkeler arasındaki bilgi değişimi, hesabın 31 Aralık tarihindeki durumu ile toplanan bilgilere ilişkin olarak bir sonraki yılın Eylül ayının sonuna kadar yapılabilmektedir. Herhangi bir finansal kuruluşun yurtdışına doğrudan bilgi göndermesi söz konusu değildir. İlgili kurum ve kuruluşlar söz konusu hesap detaylarını önce Gelir İdaresi Başkanlığına gönderecekler, bu bilgiler Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından gönderimi sağlanacaktır.

Anlaşma kapsamında, ilgili ülkelerde yerleşik kişi ve kurumların yanı sıra, bu ülkelerde yerleşik kişilerin kontrol ettikleri Türkiye'de yerleşik olan bazı kurumların (örneğin; faiz, temettü gibi pasif gelir elde eden ya da bu amaçla varlık tutan fakat finansal kuruluş olmayan kurumlar) bilgileri paylaşılacaktır.

Kimler Bu Kapsamdadır

Gelir Vergisi Kanununun 4 üncü maddesine göre "ikametgâhı Türkiye'de olanlar ile bir takvim yılında 6 aydan fazla devamlı olarak Türkiye'de oturanlar Türkiye'de yerleşmiş sayılırlar." Medeni Kanunun 19 uncu maddesine göre "yerleşim yeri bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturduğu yerdir." Şekindedir. Bu kapsamda ilgili devletin mevzuatı gereğince ikametgâh, ev, kanuni merkez, iş merkezi veya benzer yapıda diğer herhangi bir kıstas nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi ya da kurumun o ülkede yerleşik (mukim) olduğu kabul edilir. Örneğin; Japonya vatandaşı bir gerçek kişi sürekli olarak Türkiye'de ikamet ediyorsa vergisel açıdan Türkiye'de yerleşik (Türkiye mukimi) sayılır ve bu kişinin Japonya'da bulunan finansal hesaplarına ilişkin bilgiler Japon Vergi İdaresi tarafından Türkiye ile paylaşılır.

Hem Yerli Hem Yabancı Bankalar Edinmiş Oldukları Bilgileri GİB'e Bildireceklerdir

Bahse konu bilgilendirmeler sadece yerli banka ve finans kuruluşlarınca değil, Yabancı finansal kuruluşların Türkiye'de bulunan şubeleri ile Türkiye'de kurulu finansal kurum ve kuruluşlar Gelir İdaresi Başkanlığına bilgi gönderecektir. Türk finansal kuruluşlarının yurtdışı şubeleri ise buldukları ülkenin mevzuatına tabi olup, bu kuruluşlardaki müşteri bilgilerinin Türkiye (Gelir İdaresi Başkanlığı) üzerinden diğer ülkelere otomatik bilgi değişimi kapsamında gönderilmeyecektir. Örnek: İsveç bankası AAA'nın İstanbul şubesi finansal hesap bilgilerini Gelir İdaresi Başkanlığına bildirecektir. Benzer şekilde, Türk bankası olan BBB Bankasının Stokholm şubesi ise İsveç mevzuatına tabi olacağından İsveç Vergi İdaresine bildirim yapacaktır.

Hangi Kuruluşlar Bilgi Vereceklerdir

Gelir İdaresi Başkanlığına Finansal bilgi verecek makamlar ise;

- a.** Mevduat kuruluşları (genel olarak bankalar)
- b.** Saklama kuruluşları (saklama bankaları vb.)
- c.** Yatırım kurumları (yatırım bankaları ve fonlar gibi)
- d.** Belirli sigorta şirketleri Bununla birlikte kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası kuruluşlar bu kapsamda sayılmaz.

Türkiye'deki finansal kuruluşlarda tutulan finansal hesap bilgileri bilgi değişimi kapsamına girmekte olup, taşınmaz ve araç gibi taşınır bilgileri otomatik bilgi değişimi kapsamında değildir. Otomatik bilgi değişiminin kapsamına girmesi durumunda, hem gerçek kişi (bireysel hesaplar) hem de kurumlara ait (tüzel kişilik hesabı) bilgiler karşılıklı olarak paylaşılabilir.

Türkiye'deki finansal kuruluşlarda tutulan finansal hesap bilgileri bilgi değişimi kapsamına girmekte olup, **taşınmaz ve araç gibi taşınır bilgileri otomatik bilgi değişimi kapsamında değildir.** Kapsama girmesi durumunda, hem gerçek kişi (bireysel hesaplar) hem de kurumlara ait (kurum hesabı) bilgiler karşılıklı olarak paylaşılabilir.

01/07/2017 tarihinden önce açılmış tüzel kişilere ait hesaplarda hesap bakiyesinin 250.000 ABD dolarını geçmemesi halinde banka veya diğer finansal kuruluşun bu hesabı Gelir İdaresi Başkanlığına bildirmesi zorunlu değildir. Ancak gerçek hesaplar için ise böyle bir sınırlama söz konusu değildir. 01/07/2017 tarihinden sonra açılan hem bireysel hesaplar hem de kurum hesapları (tüzel kişilik) bakiyesi ne olursa olsun bildirim kapsamındadır.

Tüm hesap türlerinde hesabın yılsonu bakiyesi bildirim tabi olup, hesap bakiyelerinin kaynağına ilişkin (emekli aylığı, kira geliri gibi düzenli gelirler) bilgiler otomatik bilgi değişimi kapsamında değildir. Bununla birlikte, mevduat hesaplarında ayrıca hesaba yıl içinde ödenen faiz de bildirilecektir. Saklama hesaplarında hesaba yıl içinde ödenen faiz, temettü ve diğer gelirler ile finansal varlığın satışından doğan gelirler bilgi değişimi kapsamındadır.

Türkiye'de 2020 yılında başlayan uygulama ile 2021 yılında otomatik bilgi değişim işlemleri gerçekleştirilmeye başlanacaktır. Bu yılın eylül ayı sonuna kadar sözleşmeciler ülkeler Türkiye'de yerleşik bulunanlara ait hesap detaylarını iletmiş olacaklardır.

2022 yılında ise, bu hesap detaylarına ilişkin olmak üzere, yetkili Vergi Dairesi Başkanlığı veya Defterdarlık hesap sahiplerini duruma göre "İzaha Davet" etme veya doğrudan vergi incelemesine sevk işlemi yapma durumları söz konusu olacaktır.

Ülke Bazlı Raporlama ve Vergi Kanunlarımızdaki Düzenlemeler

Emrah Cebecioğlu

Klasik tabiriyle globalleşen dünyada çok uluslu işletmeler çeşitli ülkelerdeki vergi avantajlarını kullanarak kamuda vergi kaybına sebebiyet verebilmekteler. İşte bu vergi kaybının önüne geçilmesini sağlamak amacıyla 2015 yılında OECD (Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü) ve G20 üyesi ülkeler 15 ana başlıktan oluşan BEPS (Base Erosion and Profit Shifting – Kar Aktarımı Yoluyla Matrah Aşındırma) planını uygulamaya almıştır.

BEPS Eylem planlarının asıl amacını kazancın ekonomik faaliyetin yürütüldüğü ve faydanın oluşturulduğu yerde vergilendirilmeye çalışılması olarak adlandırabiliriz. Makalemizde BEPS eylem planlarından 13. olan CBCR (Country by Country Report – Ülke Bazlı Raporlama) ve bu kapsamda ülkemizde yapılan düzenlemeler incelenecektir.

OECD'nin konuya ilişkin olarak hazırlamış olduğu ve yazının sonunda linki bulunan bilgilendirici videodaki örnekten yola çıkarak BEPS 13 kapsamında

hazırlanacak olan ülke bazlı raporlamanın amacını özetlenecek olursa;

Örneğin İspanya merkezli bir çok uluslu şirketler grubunun Türkiye'de Ar-Ge faaliyetlerinde bulunan bir A işletmesi, Brezilya'da üretim faaliyetlerinde bulunan bir B işletmesi ve aynı zamanda Panama'da satış faaliyetinde bulunan ve aynı zamanda grubun know-how'ına sahip olan bir C işletmesi olsun.

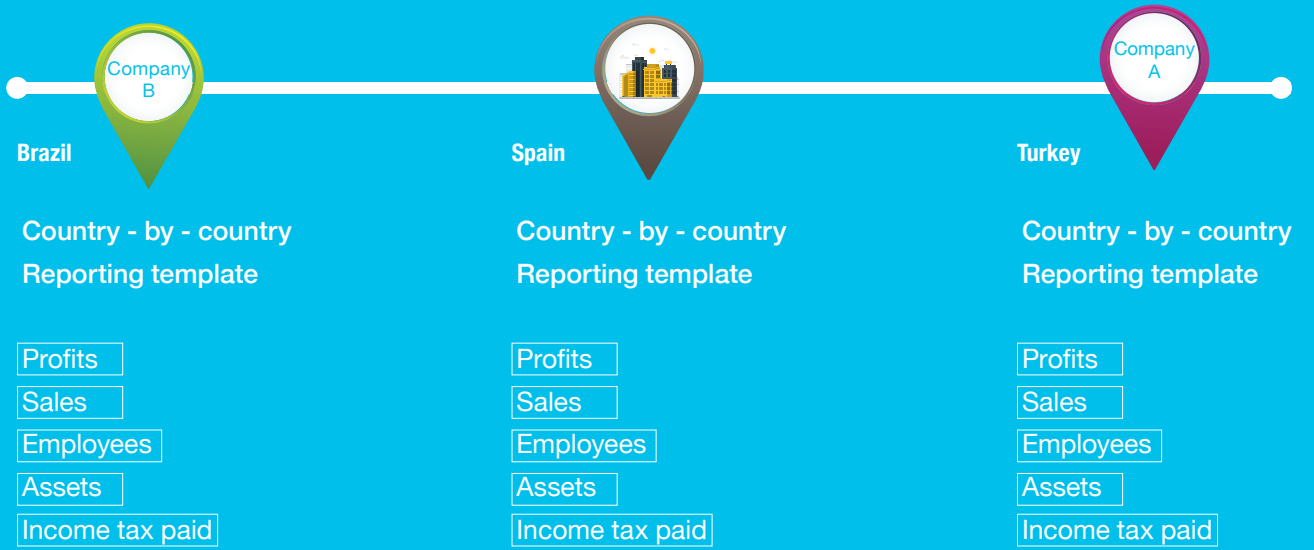

Multinational Enterprises

Her ne kadar bu ülkeler arasında çeşitli Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Bilgi Değişimi hakkında anlaşmalar olmuş olsa da İspanya merkezli bu çok uluslu işletmeler grubunun gerçekleştirdiği spesifik ticari işlemlerden ve karın hangi ülkede kaldığından A, B ve C işletmelerinin mukim oldukları ülkelerin vergi idarelerinin bilgi sahibi olmaması nedeniyle özellikle transfer fiyatlandırmasına ilişkin değerlendirme ve denetimlerde sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır.

İşte buna çözüm olarak bütün OECD üyesi ülkeler transfer fiyatlandırmasına ilişkin yönergelerin ve yerel kanunların ülke bazlı raporlamaya uygun bir şekilde güncellenmesini sağlayarak, karın, satış tutarlarının, çalışan sayısının, varlıkların ve ilgili ülkede ödenen vergilerin tutarlarının raporlanması ve ikili anlaşmalara uygun bir şekilde bilgi değişiminin gerçekleştirilmesini sağlayarak olası vergi kayıplarının önüne geçmeye çalışmaktadır.

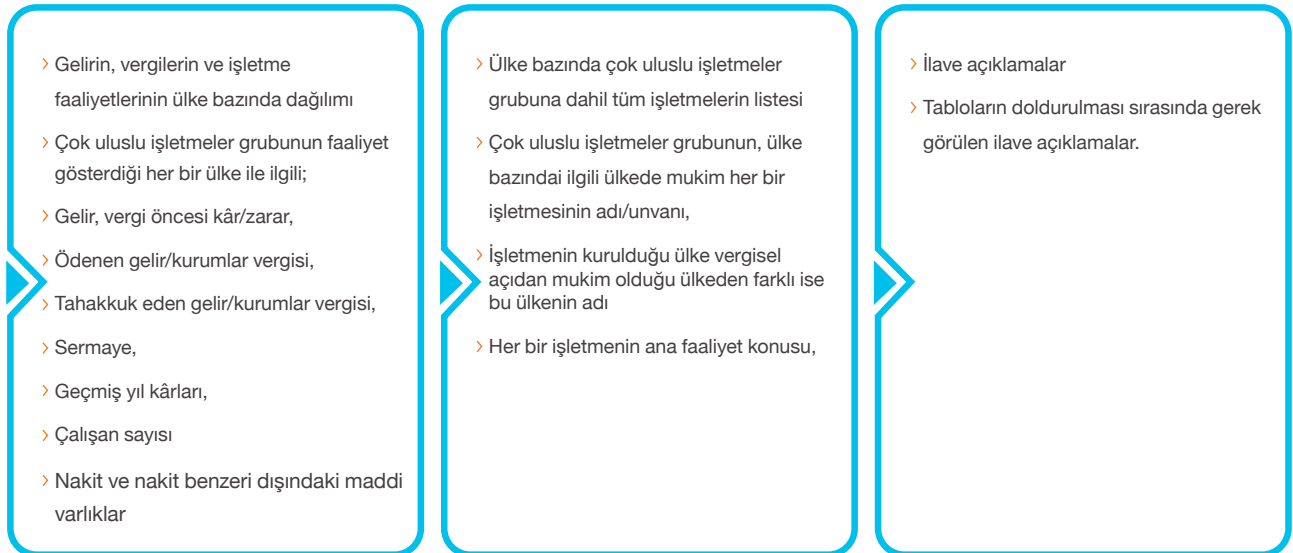
Bu kapsamda 01.09.2020 tarihinde yayınlanan 1 No'lu Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtım Hakkında Genel Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin 4 Numaralı Tebliğ ile Ülke Bazlı Raporlamaya ilişkin düzenlemeler mevzuatımıza girmiştir.

Yapılan düzenleme ile birlikte ülke bazlı raporlama yapılması gereken hesap döneminden bir önceki hesap döneminin konsolide finansal tablolarına göre toplam konsolide grup geliri, 750 milyon Avro ve üzerinde olan çok uluslu işletmeler grubunun Türkiye'de mukim nihai ana işletmesi veya vekil işletmesi, raporlanan hesap döneminden sonraki on ikinci ayın sonuna kadar ülke bazlı raporu hazırlamak ve elektronik ortamda idareye sunmakla mükellef kılınmıştır. Konsolide finansal tabloların Avro dışında bir para biriminde düzenlenmesi halinde, 750 milyon Avro olan haddin hesaplanmasında, raporlanan hesap döneminden bir önceki hesap dönemi için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından duyurulan döviz alış kurlarının yıllık ortalaması dikkate alınması ve konsolide finansal tabloların hazırlanmasında farklı para biriminin kullanılması

durumunda buna ilişkin açıklamalara da ülke bazlı raporda yer verilmesi gerekmektedir. Çok uluslu işletme grubunun Türkiye'de birden fazla işletmesinin bulunması durumunda diğer işletmeler adına birinin bildirimde bulunması yeterli olacaktır.

Ülke bazlı raporlama açısından konsolide finansal tablolar, nihai ana işletme ve bağlı işletmelerin varlıklarının, yükümlülüklerinin, gelirlerinin, giderlerinin ve nakit akışlarının tek bir ekonomik işletmenininki gibi sunulduğu çok uluslu işletmeler grubunun finansal tablolarını ifade etmektedir. Bu çerçevede, Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları veya ilgili ülkede yürürlükte olan başka bir muhasebe ve finansal raporlama standardı uyarınca hazırlanan konsolide finansal tablolar ülke bazlı raporlama yükümlülüklerinin belirlenmesinde dikkate alınacaktır.

Ülke bazlı raporlama 3 tablodan oluşmaktadır. Her bir tablo aşağıdaki bilgileri içermektedir.

Ülke bazlı rapor, raporlanan hesap döneminden sonraki on ikinci ayın sonuna kadar hazırlanmalı ve elektronik ortamda GİB'na sunulmalıdır. İlk ülke bazlı raporun, 2019 hesap dönemi için, 31/12/2020 tarihine kadar elektronik ortamda İdareye sunulması gerekmektedir. Özel hesap dönemine tabi olunması durumunda, ilk ülke bazlı raporun, 1/1/2019'dan sonra başlayan hesap dönemi için hazırlanması ve ilgili özel hesap döneminin bitimini takip eden on ikinci ayın sonuna kadar elektronik ortamda İdareye sunulması gerekmektedir.

Ancak idarenin elektronik alt yapısındaki düzenlemeleri tamamlayamaması nedeniyle ilk raporun sunuş tarihi 26.02.2021 tarihine uzatılmıştır.

Ülke bazlı raporlamaya ilişkin herhangi bir muafiyet bulunmamaktadır. Raporlanan hesap dönemi için belirlenen haddi aşan çok uluslu işletmeler grubu, ülke bazlı raporu hazırlamak ve elektronik ortamda idareye sunmak zorundadır. Örneğin; 2019 hesap dönemi ile ilgili olarak, çok uluslu işletmeler grubunun konsolide grup geliri 2018 hesap dönemi için 750 milyon Avro'nun altında ise 2019 hesap dönemi için ülke bazlı rapor hazırlanmayacaktır.

Ancak 2020 hesap dönemi ile ilgili olarak aynı çok uluslu işletmeler grubunun konsolide grup geliri 2019 hesap dönemi için 750 milyon Avro veya üzerinde olması durumunda 2020 hesap dönemi için ülke bazlı rapor hazırlanacak ve 2021 yılı sonuna kadar idareye elektronik ortamda sunulacaktır.

Ülke bazlı raporlamada hata veya eksiklik bulunduğu tespit edilmesi halinde, raporlamaya ilişkin bildirim formunun verilme süresinin bitimini takip eden ayın sonuna kadar form yeniden düzenlenerek gönderilmek suretiyle düzeltilebilecektir. Ancak düzeltme bildirim süresinden sonra verilmiş ise, Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca cezai işlem uygulanacaktır.

Ülke bazlı raporlama mükellef tarafından bizzat gönderilebileceği gibi ilgili dönemde, aracılık ve sorumluluk sözleşmesi bulunan serbest muhasebeci mali müşavir veya tam tasdik sözleşmesi bulunan yeminli mali müşavirleri aracılığıyla da gönderilebilmektedir.

Tebliğ'de aynı zamanda nihai ana işletmesi Türkiye'de bulunan çok uluslu işletmeler grubu adına hazırlanan ülke bazlı raporların, Türkiye'nin taraf olduğu ikili ve/veya çok taraflı uluslararası anlaşmalar çerçevesinde karşılıklı olarak diğer ülke vergi idareleri ile paylaşılacağı belirtilmiş ve bununla birlikte Transfer fiyatlandırması risk değerlendirmesi ile matrah aşındırılması ve kâr aktarımına ilişkin diğer risklerin değerlendirilmesi veya ekonomik ve istatistiksel analiz amaçlarıyla kullanılabilen ülke bazlı rapor bilgileri doğrudan matrah takdiri için tek bir sebep olarak kullanılmayacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak ülkemizin de içinde bulunduğu OECD üyesi ve G-20 üyesi ülkelerin çok uluslu işletmeleri bu yeni dönemde özellikle grup içi işlemler açısından daha titiz davranmalı ve mali idarelerin bilgi paylaşımları konusunda gerçekleştirdikleri düzenlemeleri baz alarak Transfer Fiyatlandırması işlemlerine ilişkin yönergelerini ve uygulamalarını gözden geçirmelerinde fayda bulunmaktadır.

Şirketimiz “Kurumsal” Peki ya Raporlarımız ?

Entegre Raporlama

► Dr. Abdülkadir Şahin

Kurumsal yönetim ilkelerinin hem mikro bazda hem de makro bazda faydaları özellikle ekonomik dar boğaz yaşandığı dönemlerde çok daha iyi anlaşılmaktadır. Mikro bazda şirketler üzerinde etkileri mevcutken makro bazda ise ülke bazında faydaları ortaya çıkmaktadır. Adillik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve şeffaflık ise kurumsal yönetimin temelini oluşturmaktadır. Bu ilkeler hem ulusal hem de uluslararası bir mevzuat ve uygulamada sürdürülebilir ve iyi yönetişimin vazgeçilmez birer unsurları olmuştur.

Adillik veya eşitlik ilkesi, şirket yönetiminin bütün hak ve menfaat sahiplerine karşı eşit davranmasını ve olası çıkar çatışmalarının önüne geçilmesini ifade eder.

Şeffaflık ilkesi, şirket ile ilgili finansal ve finansal olmayan bilgilerin; zamanında, tam, doğru, açık ve karşılaştırılabilir bir şekilde kamuoyu ve paydaşlarla bilgi paylaşımını ifade etmektedir.

Hesap verebilirlik ilkesi, tepe yönetimin performansını bağımsız bir şekilde izlemesini ve şirket tüzel kişiliğine ve hissedarlara karşı hesap verebilme zorunluluğunun ifadesidir.

Sorumluluk ilkesi ise şirket yönetiminin tüm faaliyetlerinin kanun ve tüm yasal düzenlemelerle şirket ana sözleşmesine uygunluğunu ifade etmektedir.

Tüm bu ilkelerin ortak yanı ise şirketlerde finansal ve finansal olmayan raporların tam, zamanında, doğru, net, denetlenebilir ve açıklanabilir bir şekilde hazırlanmasını gerekli kılmaktadır. Bu anlamda kurumsal yönetimin bir gereği olarak kurumsal raporlamalar bir ihtiyaç olması yanı sıra yasal zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Peki, Kurumsal raporlamanın bir versiyonu olan entegre raporlama nedir?

2010 yılında oluşturulan Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi IIRC, entegre raporlamayı “bir kuruluşun stratejisi, yönetimi, performansı ve gelecek beklentilerinin kısa, orta ve uzun vadede nasıl değer yarattığının kısa ve öz bir sunumu” olarak tanımlanmaktadır. Entegre raporlama finansal ve finansal olmayan bilgiler arasında ilişki kurarak, kurumların yarattığı değeri ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Entegre raporlama, şirketlerin finansal ve finansal olmayan faaliyetlerini entegre bir şekilde raporlaması yanı sıra geçmiş ve mevcut durumunu yansıtan bilgileri ile birlikte geleceğe dönük stratejilerini içeren, bir raporlama olarak tanımlanabilir. Raporlamanın “Entegre” olması, geçmiş, mevcut ve gelecekteki bilgiler yanı sıra finansal ve finansal olmayan veriler yanı sıra veriler ve stratejilerin oluşturacağı değeri de kapsamaktadır. Entegre rapor, finansal ve sürdürülebilirlik raporlarından ayrılmakla birlikte finansal raporlar ve sürdürülebilirlik raporları olmaksızın tek başına bir değer ifade etmemektedir.

Bu anlamda temelde sürdürülebilirlik ve finansal raporlarla bütünleşik olarak bir değer katmaktadır.

Finansal raporlarda yer alan temel mali bilgiler yanı sıra aslen finansal raporlara değer katan ancak mali bir veri olarak yer almayan; entelektüel sermaye, pazar rekabeti, insan kaynakları, doğal kaynaklar, kısıtlamalar ve riskler gibi somut olmayan bir çok etkene entegre raporlamada yer verilmektedir. Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi tarafından entegre raporun hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken temel ilkeleri şu şekilde belirlemiştir:

Entegre raporlamanın hem şirketlere hem de bilgi kullanıcılarına sağlayacağı yararları da aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

Önceliklere yöneticilerin tüm riskleri daha doğru değerlendirmelerini sağlayarak doğru karar vermelerine yardımcı olacaktır. Böylece şirket kaynaklarının daha etkin kullanılması sağlanacaktır.

Şirket yöneticilerinin finansal performansları yanı sıra finansal olmayan performanslarının da birlikte ölçümlenebilecektir.

Şirketin kısa ve uzun vadeli planları yanı sıra stratejilerinin oluşturulmasında tüm kaynak, engel ve

kısıtlamalar birlikte değerlendirilebilecektir.

Şirket içi bölümlerin kendi aralarında ve şirketle bilgi paydaşları arasındaki entegrasyon ve ilişkiler güçlenecektir.

Şirketin marka değerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

Şirketin sermaye kavramı, nakit sermayesi yanı sıra entelektüel sermayesi, fiziki sermayesi, insan kaynakları sermayesi, sosyal ilişki sermayesi (normları, değerleri, oluşturduğu sinerji), fikri sermayesi gibi unsurları da kapsayacak ve şirketin oluşturabileceği potansiyel öz değer ortaya çıkacaktır.

Tüm bilgi kullanıcıları tek bir kaynaktan bilgiye kısa ve öz bir şekilde ulaşabileceklerdir.

Şirketler tek bir bütünlük rapor düzenleyerek, raporlama maliyetleri düşürülebileceklerdir.

Bilgi kullanıcılarının tek bir kaynaktan ulaşmaları sağlanacaktır.

Sosyal ve çevresel verilerin finansal verilerle birleştirilmesi ile sosyal ve çevresel faktörlerin finansal performansa yansımalarını görme imkanı verecektir.

Şirket risklerinin tespiti ve daha etkin bir iç kontrol sistemi kurulmasına katkı sağlanacaktır.

Entegre raporlama sunabilen bir şirket, hesap verebilir ve şeffaf olması nedeni ile güven ve itibar kazanacaktır.

Şirket içinde aidiyeti güçlendirecektir.

Şirketin zayıf ve güçlü yanları yanı sıra tehdit ve fırsatların daha güçlü ve net ortaya konulmasını sağlayacaktır.

Şirkete inovasyon yapma gücü ve motivasyonunu artıracaktır.

Denetçiler entegre raporlamadan faydalanarak şirketin denetimini daha etkin yapabileceklerdir.

Başta yöneticilere, kamuya, şirket çalışanlarına, kredi verenlere ve tüm çıkar gruplarına bütünlük, kısa, öz ve net bir bilgi paylaşımı sağlanacaktır. Finans sağlayıcılar ve yatırımcılar açısından şirketin kredibilitesine olumlu katkı sağlayacaktır.

Şirketin finansal verilerle desteklenerek sürdürülebilirliğine ilişkin değerlendirmelerin daha objektif yapılmasını sağlayacaktır.

Sonuç olarak, her ne kadar klasik raporlamada yöneticiler geçmiş dönem performansını ve mevcut finansal performansı ölçümler de tüm paydaşlar ve yatırımcılar açısından şirketin gelecekteki hedef, risk ve fırsatlarını entegre raporlama vasıtasıyla değerlendirme şansı bulacaklardır. Ayrıca tüm finansal raporlar ayrı birer raporlama olarak bilgi kullanıcılarına sunulurken entegre raporlama sayesinde tek bir rapor olarak kısa ve öz bir şekilde değerlendirme şansı verecektir. Tüm bu faydalar sayesinde; finansal değerlendirme yanı sıra finansal tablolara yansımayan ve somut olmayan değerlerini, risk ve fırsatlarını, sürdürülebilirliğini, sosyal ve çevre faktörlerinin finansal verilere etkisi gibi birçok faktörü bütünlük olarak değerlendirilmesi mümkün olacaktır.

PKF

Accountants &
business advisers

PKF

Accountants &
business advisers

pkfistanbul.com

[pkfistanbul](https://www.facebook.com/pkfistanbul)

[pkfistanbul](https://www.instagram.com/pkfistanbul)

[pkfistanbul](https://www.twitter.com/pkfistanbul)

[pkfistanbul](https://www.linkedin.com/company/pkfistanbul)

Eski Büyükdere Cad. No:14, Park Plaza, Kat: 3 - 19, 34398 Maslak Sarıyer, İstanbul